GUDRĀ AUGSME

Lauku Lapa

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra INFORMATĪVAIS IZDEVUMS Nr. 2 (191) 2021. g. februāris

ŠAJĀ NUMURĀ:

LLKC 30 gadu pastāvēšanas pamatā – cilvēki, godīgums, profesionalitāte 4

LLKC Zelta padomi . . 6

Žurnāla "Latvijas Lopkopis" janvāra numurā 10

Konkursam pieteiktas 59 biznesa idejas 10

Jaunaudzes jāuzmana no meža dzīvniekiem 11

Samazinātā patentmaksa 12

Darbu plānošana dārzkopībā 14

ES un valsts atbalsts 2021. gadā 16

Svarīgākie datumi, kurus lauku uzņēmējs nedrīkst aizmirst 2021. gada martā 18

Pākšaugu audzēšanas izaicinājumi 19

Foto: Iveta Tomsone

LLKC 30 GADI

LLKC CEĻŠ 30 GADU GARUMĀ

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra valdes priekšsēdētājs MĀRTIŅŠ CIMERMANIS stāsta par LLKC izaugsmi 30 gados un savām darba gaitām uzņēmumā.

Sākums

Sāku šo ceļu tieši 1991. gadā – barikāžu laikā, ar pozitīvu satraukumu par pārmaiņām, lai gan nebija skaidrs, kādas tās būs. Tolaik biju pirmajā studentu grupā, kas no LLU aizceļoja pieredzes apmaiņā uz Vācijas saimniecībām, kur daudz mācījos, un šī mācīšanas ne brīdi nav rimusi arī līdz šim laikam.

Šo 30 gadu laikā ir noiets varens ceļš līdz tam, kāds LLKC ir tagad. Ikdienas skrējienā bieži vien pat nepiefiksējam, ka līdz ar mums izaugušas jau trīs saimnieku paaudzes – 91. gadā ar LLKC sadarbību sāka vecāki, tagad saimnieko jau bērni un mazbērni. Tādēļ domāju, ka LLKC galvenā vērtība ir nepārtrauktā vēlme palīdzēt – palīdzēt izprast neskaidro, iet kopā ar saimnieku un apjaust, ka darāmais ir mūsu kopīga lieta, ne katra atsevišķa interese.

Esība LLKC

Kāpēc es pats esmu LLKC? Manā pārliecībā nekas nav mainījies, kopš es biju pagasta konsultants, tad lopkopības konsultants LLKC Bauskas birojā, vēlāk Lopkopības nodaļā Ozolniekos un, visbeidzot, LLKC vadītājs –, es vēlos palīdzēt zemniekiem. Atbraucot no Vācijas, kur iepazinos ar pilnīgi atšķirīgu saimniekošanas sistēmu, nekā tā bija padomju laikos, gribēju to visu stāstīt un mācīt arī Latvijas zemniekiem. Es šo darbu vienmēr esmu uztvēris kā misiju palīdzēt cilvēkiem. Un tieši šādā pārliecībā veidojies arī viss LLKC. Šajā sistēmā strādā cilvēki – fanātiķi, kuri grib atbalstīt, mīl cilvēkus, ir gatavi ar viņiem tikties, lai palīdzētu, ziedo sevi, savu brīvo laiku, sestdienas un svētdienas. Tādēļ amatu nosaukumos es atšķirību neredzu. Mūsu spēks ir tas, ka esam viens vesels, varam brīvi paust savu viedokli, jo mums ir ļoti demokrātiska sistēma.

Foto: Krists Krūskops

LLKC valdes priekšsēdētājs Mārtiņš Cimermanis

▶ 2. lpp.

NACIONĀLAIS ATTĪSTĪBAS PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai

Lauku tīkls

Lauku Lapa
Nr. 2 (191) 2021. g. februāris
Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra INFORMATĪVAIS IZDEVUMS

Meliorācijas un ūdenssaimniecības ministrijas "Latvodstroj" mācību kombināts septiņdesmito gadu vidū. Tagad šeit ir LLKC galvenais birojs

Foto: no Maijas Sirvides arhīva

LLKC centrālā biroja ēka Ozolniekos 2001. gadā

◀ 1. lpp.

Protams, kaut kas sanāk labāk, kaut kas sliktāk, bet – mēs visu laiku mācāmies. Visus šos gadus LLKC pastāv, jo esam vajadzīgi. Ja mēs nebūtu vajadzīgi saimniekiem, domāju, ka tāds LLKC jau sen būtu transformējies par kaut ko citu.

Satricinājumi

Mūsu spēka avots, kuru arī es visu laiku cenšos uzturēt dzīvu, ir – spēja mācīties. Piemēram, arī *Covid-19* mēģinām uztvert kā iespēju – kas ir tas jaunais šajā visā, ko varam no tā mācīties un nākotnē paveikt. Pagājušajā gadā jau guvām pierādījumu tam, ka šis bijis arī iespēju laiks – digitalizācija ar pāreju uz tālmācību internetā bija veiksmīga. Esmu gandarīts par to, cik ātri uz šīm pārmaiņām spējām reaģēt un nenobīties. Cilvēka pirmais instinkts kā jauna priekšā ir nobīties, ielīst alā un nelīst no tās ārā, neko nedarīt un apstāties. Mēs tieši pretēji – darījām visu, ko varējām, un pierādījām, ka pārmaiņām spējām ātri pielāgoties. Tā ir viena no izdzīvošanas atslēgām.

Fantāzijas

Reizēm man saka, ka pārlieku lidoju pa gaisu un fantazēju. Taču bez tā nevar. Es to dēvēju par spēju mācīties no nākotnes. Ir jāstāv pie tukša audekla un jācenšas tajā uzskicēt nākotnes vajadzības. Ja mācās tikai no pagātnes, nevari būt gatavs veiksmīgai nākotnei. Mūsu sistēmā strādājošajiem tieši par to ir jādomā –, kādi konsultanti pēc 5 vai 10 gadiem konkrētā nozarē būs nepieciešami? Es mudinu par to domāt grāmatvežus, agronomus, lopkopjus. Tāpēc vīzijai par to, kādi būs lauki – moderni, spēcīgi, bagāti ar cilvēkiem –, ir jābūt. Pretējā gadījumā tev nav mērķa, uz kuru virzīt savu darbu. Zemnieki vienmēr asociējas ar mieru un stabilitāti, un tieši to var uzturēt arī konsultanti, plānojot nākotnes vajadzības. Zemnieks nedrīkst trakot, jo daba viņu ieliek konkrētos laika apstākļu rāmjos. Viņi ir saauguši ar dabu. Jo īpaši mežsaimnieki – viņi skaidri zina, ka ražu novāks kāds cits, nevis viņš pats. Tāpēc ir miers. Tā ir arī mūsu būtība – miers un ļoti skaidrs nākotnes redzējums.

Traucēkļi

Risks, kas mani biedē, ir apstāšanās. Apstāšanās, uzskatot, ka visu jau zinu un ar šīm zināšanām varēšu strādāt visu atlikušo dzīvi. Mācīšanās nekad nebeidzas. Tā notiek katru dienu. Nāk jauna lauksaimnieku paaudze, kas visu dara elektroniski un datorā. Mums jāiet tam visam līdzi, jāmainās. Šie 30 gadi man šķiet ļoti zīmīgs skaitlis – numeroloģijā tas ir enerģijas skaitlis, kas dod jaunas pārmaiņas un restartu. Tādēļ mūsu lielākās bailes ir apstāties. Ejot uz priekšu, viss sakārtojas. Spēcīgi, par sevi pārliecināti cilvēki ap sevi rada visu nepieciešamo un ļauj arī zemniekiem būs pārliecinātiem.

Darbinieki

Nesavtīga vēlme palīdzēt citiem – LLKC tu nevari domāt tikai par sevi. Tavs rezultāts atspoguļojas tevis paveiktajā darbā, ko visi redz. Tev ir jāziedo sevi, lai kādam kas uzlabotos, bet tev būtu gandarījums par sasniegto.

Komandas sadarbība. Tā parādās spējā mobilizēties grūtos brīžos –, tas ir fantastiski. Es jūtu, ka kolektīvā jau kā pašsaprotama vērtība ir pieņemts draudzīgums. Pat, ja gadās kādi strīdi, kā jau katrā lielā ģimenē, tie ļoti ātri tiek atrisināti iekšēji. Tas viss notiek bez īpašiem ētikas kodeksiem vai kādām uzvedības vadlīnijām. Tas jau ir iekšā katrā cilvēkā, kas ienācis LLKC –, tu saaudz ar šādu vērtību sistēmu. Tas man ļoti patīk. Uzticība savam darbam neļauj mums arī halturēt. To uzreiz pamanītu zemnieki, kas savā būtībā ir ļoti kritiski un prasīgi.

Un – IR!!!

Mēs visu laiku līdz šim bijām runājuši par konferencēm tiešsaistē, semināriem tālmācībā, filmēšanām, tiešraidēm no jebkuras vietas Latvijā, lai zemnieks mūsu padomus var klausīties, pat braucot traktorā. Bet – nekas uz priekšu nevirzījās.

Un pērn pēkšņi bija – IR, viss notiek! Ir, bez īpašas mācīšanās un sarežģītu programmu izstrādes. Šī digitālā transformācija notika zibenīgi.

▶ 3. lpp.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

2. lpp.

Zoom jau ir pašsaprotams. Kad redzi, ka pasākumu vienlaikus skatās/klausās 300 zemnieku, ir skaidrs, ka kādreiz tādu auditoriju sapulcēt nebija iespējams. Tie nav tikai saimnieki no Latvijas –, tur ir arī cilvēki no Polijas, Lietuvas, Igaunijas. Šajā laikā notiek fantastiska fizisko robežu nojaukšana! Protams, ir jādomā, kā ātrāk veikt nepieciešamo darbinieku apmācību, kā būt gataviem tehniski. Taču neatkarīgi no mūsu darba stāža, kas daudziem ir tiešām ievērojams, mācāmies visi un katru dienu.

Tādēļ man šie 30 gadi šķiet kā tas jaunības mirklis, kad esi enerģijas pārbagāts. Uzņēmumam šis ir ilgs laiks, bet cilvēkam tas ir vecums, kurā beidzot saprasts, ko tieši šai dzīvē vēlies darīt. Ir īstais brīdis domāt par pēctecību, pārmaiņām, jauno paaudzi. Un tieši pērn LLKC ienāca daudzi jauni konsultanti, kas liecina –, LLKC māk attīstīties un iet uz priekšu.

Patriotisms

Es pats esmu Latvijas patriots. Piedāvājumi braukt prom no Latvijas strādāt uz Vāciju ir bijuši visu laiku, un šķiet, ka finansiāli būtu ieguvējs. Taču ir skaidrs, ka tad pazaudētu saknes šeit. Manu ģimeni kara laikā izpostīja, un viena tās daļa bija spiesta pārcelties uz Ameriku. Kad viņi šeit atbrauc, tad saka –, mēs savas saknes nekad neaizmirsīsim, gribam šeit atgriezties un arī nomirt. Tas ir ļoti simboliski: es varu braukt kaut kur projām no Latvijas, bet es nekad nepalikšu svešumā.

Zemnieki ir Latvijas pamats. Ja pandēmijas laikā daudzas nozares apstājās, tad zemnieks – nevienu stundu, nevienu minūti neapstājās. Viņam ir jākopj zeme, jāslauc lopi, jābaro citi. Tās ir stabilas, latviskas ģimenes, kurās viena paaudze nomaina otru. Ja zemnieks ko būvē, tad tas nav tikai naudas pelnīšanai. Viņš būvē, lai saimniecība paliktu arī dēlam un mazbērniem, pašam būtu nodrošinātas mierīgas vecumdienas. Latviskais pamats ir viena no lielākajām mūsu vērtībām, kas laukos dod stabilitāti.

Vai mums izdodas radīt labu infrastruktūru vīzijai par apdzīvotiem laukiem? Latvija vēl tikai iet šo ceļu, jo aizvien ir daudz merkantilu interešu, ir vēlme ātri pārdot un nopelnīt. Pagaidām laime vēl tiek mērīta tikai naudā. Manuprāt, īstā laime gan ir tad, kad tev kombainā līdzās sēž jaunā paaudze, kas gatava piedalīties arī citos saimniecības darbos, lai to vēlāk pārņemtu.

Māte ar tēvu man iedevuši dzīves moto, ko teicis Rainis: "Gūt var dodot, gūt var ņemot, dodot gūtais neatņemams." Tas visu pasaka par mani. Aizvien vados no mātes teiktā, ka jāpalīdz mazākajiem un vājākajiem, jo – ir ļoti grūti kādam ko lūgt. Īstenībā jebkuram latvietim šis ir grūtākais – lūgt palīdzību. Vadoties pēc šāda dzīves moto, tu nekad neatstāsi kādu grāvmalā guļam. Tieši šīs vērtības, neraugoties uz globālo un moderno, es redzu arī LLKC darbā un esmu pārliecināts, ka tās tādas arī paliks.

Pateicība

Man ir milzīgs prieks un gandarījums, ka varu strādāt tādā komandā, kāda ir LLKC. Nekad neesmu uzskatījis, ka šo darbu var paveikt viens cilvēks. Mēs radām enerģiju. Man ir bijuši enerģētiski grūti brīži, kad rokas nolaižas, bet tad piezvana kāds biroja vadītājs un pastāsta kādu labu ziņu par zemniekiem vai aizbraucu uz saimniecību un redzu, ka viss attīstās, pateicoties mūsu darbam – tas atkal uzlādē un dod spēku.

Par šī ceļa kopīgu iešanu saku milzīgu paldies ikvienam kolēģim, ka esam kopā ar skatu nākotnē! Es domāju, ka esam tajā brieduma pakāpē, kad apzināmies, kam tieši mēs esam vajadzīgi un kurp mums jāiet. Visas pazīmes liecina, ka Eiropā un arī Latvijā šādi konsultāciju dienesti lauksaimniecībā, kas atbalstīti tieši no valsts un pieejami visiem, kas grib dzīvot un strādāt laukos, aizvien būs nepieciešami.

Paldies, kolēģi, ka varu būt kopā ar jums! LL

Pierakstīja **Ilze Rūtenberga-Bērziņa**,
LLKC sabiedrisko attiecību vadītāja

LLKC 10 gadu jubilejā Ozolnieku tautas namā LLKC direktori: (no kreisās): Mārtiņš Cimermanis, Laimdota Straujuma, Valdis Blūms un Ojārs Kligins 2001. gada februārī

Foto: no Maijas Sirvides arhīva

Konsultāciju centru 3. starptautiskā konference Latvijā 2002. gadā. LLKC valde, kas šādā sastāvā darbojas arī patlaban (no kreisās): Edgars Linde, Kaspars Žūriņš un Mārtiņš Cimermanis

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

Lauku Lapa
Nr. 2 (191) 2021. g. februāris
Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra INFORMATĪVAIS IZDEVUMS

LLKC 30 GADI

LLKC 30 GADU PASTĀVĒŠANAS PAMATĀ – CILVĒKI, GODĪGUMS, PROFESIONALITĀTE

Dainis Ģēģers, lauksaimniecības ministrs no 1990. līdz 1993. gadam

No televīzijas studijas Zaķusalā 1991. gada 29. janvārī mājās tika aizsūtīta pēdējā lauksaimniecības mašīna, kas sargāja barikādes. Un tikai dažas dienas pēc tam – 31. janvārī – toreizējais lauksaimniecības ministrs Dainis Ģēģers parakstīja rīkojumu par Latvijas Lauksaimniecības konsultāciju centra (LLKC) izveidi.

Minētajā pavēlē bija noteikts arī, ka: "...Izveidot katrā rajonā konsultāciju biroju ar juridiskas personas tiesībām, savu zīmogu un kontu bankā." Tomēr laiks līdz LLKC kļūšanai par visu valsti aptverošu konsultāciju sniedzēju bija ilgs un visai sarežģīts.

Dainis Ģēģers

Dainis Ģēģers: "Kad 1988. gadā sākām veidot pirmās zemnieku saimniecības, nebija skaidrs, kā tas izvērtīsies. Tolaik gaisā virmoja cerība par Latvijas brīvību, mēs ar ministru padomes priekšsēdētāju Edvīnu Bresi jutām, ka nekas vairs nebūs pa vecam. Tādēļ ar visiem tālaika lauksaimniecības uzņēmumiem vienojāmies, ka tie sniegs atbalstu Tautas frontes kustībai. Cerībā uz valstisko neatkarību sākām apzināt, kādi saimniekošanas veidi būtu vislabākie un pieejamākie, veidojot pirmās zemnieku saimniecības bijušajā Padomju Savienībā. Kad šo procesu sākām, pie mums brauca Maskavas ierēdņi un kliedza: "Vai jūs arī gaisu te privatizēsiet?!" Mēs procesu turpinājām, bet, sākot saimniecību izveidi, saskārāmies ar problēmām, kas bija radušās 50 gadu okupācijas rezultātā – ekonomisko krīzi un pārtikas deficītu Padomju Savienībā. Taču lielākais izaicinājums bija saprast – vai cilvēkos vispār vēl ir vēlme sākt saimniekot patstāvīgi? Bija.

Pieredzes gūšanai sākām veidot kontaktus ar somu, dāņu, zviedru zemniekiem. Vistuvākā mums šķita Dānijas pieredze – kā veidot nepieciešamās struktūras, izvēlēties projektus, veidot ekonomiskos aprēķinus, kādu tehniku un tehnoloģijas pielietot. Dāņi uzdāvināja pirmo datortehniku ar dažām programmām, kas ļāva saprast, kādam šim konsultāciju centram vajadzētu būt. Lielu ieguldījumu deva arī Lauksaimniecības ekonomikas institūts, ar kura atbalstu izstrādājām zemnieku saimniecību nolikumus, savukārt Mehanizācijas institūts izstrādāja nosacījumus, kādu tehniku lietot. Domājām arī par mašīnbūves izveidi, taču sapratām, ka velosipēds no jauna nav jāizgudro.

Līdz ar 4. maija Neatkarības deklarāciju viens no pirmajiem tika izveidots arī Veterinārais dienests, ko izdevās iekļaut Eiropas veterinārajā dienestā. Iestājāmies arī Pasaules pārtikas organizācijā. Vēlos uzsvērt, ka tieši lauksaimnieki tolaik bija pirmie celmlauži, kuri iestājās šajās starptautiskajās organizācijās.

Pašlaik aktuālo bioloģisko saimniekošanu, kāda padomju laikos nebija, mēs sākām pētīt vēl 1989. gadā Vācijā, kur iepazinām bioloģiskās saimniecības, to lietoto tehniku un tehnoloģijas. Mēs tiešām domājām, ka varbūt šis virziens Latvijā vairāk attīstāms. Taču tā nenotika. Mans subjektīvais viedoklis šajā sakarā ir, ka agrārās reformas laikā tika pieļauta kļūda, 80% no ES finansējuma novirzot lielo saimniecību atbalstam un novārtā atstājot mazākas saimniecības.

Visos šajos procesos liels ieguldījums bijis tieši Latvijas Lauku konsultāciju centram, kura darbībai es ik pa laikam vēl pasekoju. Gribu teikt lielu paldies visam LLKC kolektīvam un biroju vadītājiem, kuri attīstās un pilnveido savu darbu atbilstoši mūsdienu prasībām. Visam LLKC vēlu veselību šajā sarežģītajā laikā! Lai LLKC pastāvētu mūžīgi, jo – progress un konsultāciju centrs būs nepieciešami vienmēr. Vēlu nekad nezaudēt zemi zem kājām – esiet piezemēti, reāli, saistīti ar dzīvi, tehnoloģijām un attīstību."

Ojārs Kligins

Ojārs Kligins, pirmais LLKC vadītājs

Ojārs Kligins: "Pirmie centrā darbu sāka pieci cilvēki. Tūlīt arī sākām braukt pa rajonu centriem, lai veidotu birojus reģionos. ▶ 5. lpp.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

◀ 4. lpp.

Pirmie biroji tapa Talsos un Tukumā, tad sekoja Rēzeknes, Daugavpils un Krāslavas rajons, vēlāk – Ogre, un tā pamazām, kamēr biroji bija izveidoti visos 26 rajonos.

Noteikti vēlos uzsvērt Laimdotas Straujumas lielo nozīmi centra darbā –, tieši viņa konsultāciju centru izveidoja atpazīstamu Eiropā un tādu, kāds tas ir šodien. Noteikti paldies jāsaka arī patreizējam centra vadītājam Mārtiņam Cimermanim, jo viņa vadībā LLKC aptvēris visas lauksaimniecības nozares.

Protams, žēl, ka 30 gadu jubilejā nevaram satikties. Cerams, ka pēc pieciem gadiem *Covid-19* būs garām un mēs visi varēsim tikties vienā jautrā ballē!"

Agita Hauka

Progress un konsultāciju centrs būs nepieciešami vienmēr

Agita Hauka, Latvijas Zemnieku federācijas valdes priekšsēdētāja

1997. gadā radās doma LLKC veidot kā bezpeļņas organizāciju, un šajā procesā piedalīties aicināja arī lauksaimnieku organizācijas. Atsaucās tolaik lielākā un spēcīgākā – Latvijas Zemnieku federācija.

Agita Hauka: "LLKC patreizējā izskatā izveidoja Zemkopības ministrija un Latvijas Zemnieku federācija. Daudzus no jums LLKC pazīstu personīgi un varu teikt –, jūs visi esat Latvijas lauku patrioti. Jūs rūpējaties par maziem un vidējiem zemniekiem, izglītojot, palīdzot un gādājot par viņu nakts mieru, jo palīdzat tikt galā ar grāmatvedību, dažādām pārbaudēm un komisijām.

LLKC 30. jubilejā novēlu mīlestību, optimismu un gandarījumu par padarīto darbu ik dienu. Ja nepieciešams atbalsts vai uzmundrinājuma dunka, dodiet ziņu, un mēs būsim klāt!

Laimdota Straujuma, LLKC vadītāja no 1993. līdz 1999. gadam

No pašiem idejas pirmsākumiem par konsultāciju centra izveidi tajā darbojās Laimdota Straujuma, kura kā Skaitļošanas centra speciāliste arī devās uz Dāniju smelties pieredzi. Pēc atgriešanās tieši viņa meklēja bāzes saimniecību, kura kļūtu par pamatu grāmatvedības sistēmas izveidei. Šim nolūkam tolaik izvēlējās Valtera Dambes z/s "Kalnmuiža". Pamatstratēģija tam, kā būtu jāizskatās grāmatvedības sistēmai, tapa saimnieka istabā pie lielā galda.

Laimdota Straujuma: "LLKC strādāju no 1993. līdz 1999. gadam, šo darba mūžu Ozolniekos noslēdzot jau kā centra direktore. Tie seši gadi bija cīņa par izdzīvošanu. Tolaik mums visiem – ministrijai, lauksaimniekiem un arī pašiem sev – bija jāpierāda šī centra lietderība. Pašlaik ir pierādījies un visiem skaidrs, ka konsultāciju centrs ir nepieciešams un dara lielisku darbu.

Manā darba mūžā šī bijusi mīļākā darbavieta. Prieks redzēt, ka daudzas no manā laikā izveidotajām lietām aizvien tiek attīstītas un turpinātas – grāmatvedības sistēma, bruto seguma aprēķini, demonstrējumi saimniecībās. Tolaik un, domāju, arī tagad LLKC kolektīvs ir saliedēts, darbiniekiem bija un ir patiesa pleca sajūta.

Pozitīvi, ka tas jaunais puisis – Mārtiņš Cimermanis –, kurš no manis pārņēma LLKC vadību, dara to joprojām. Ir lieliski redzēt, ka arī daudzus birojus visus šos gadus aizvien vada tie cilvēki, kuri to uzsāka centra pirmsākumos.

Visiem centra darbiniekiem 30. jubilejā vēlu arī turpmāk saglabāt vērtības, ar kurām šī iestāde sāka savu darbu – godīgumu, profesionalitāti un neatkarību. Tieši šīs īpašības mūsu lauksaimniekiem palīdzēs kļūt aizvien prasmīgākiem un varošākiem.

Veiksmi nākamajos 30 gados!" LL

Foto: Krists Krūskops

Laimdota Straujuma

Pierakstīja **Ilze Rūtenberga-Bērziņa**, LLKC sabiedrisko attiecību vadītāja

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs, Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220, admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

Lauku Lapa
Nr. 2 (191) 2021. g. februāris
Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra INFORMATĪVAIS IZDEVUMS

LLKC 30 GADI

LLKC ZELTA PADOMI

Cilvēkam 30 gadi ir vecums, kurā ne tikai apgūtas zināšanas, bet gūta pirmā nopietnā dzīves pieredze. Katram tā ir atšķirīga. Jo vairāk zināšanu un pieredzes, jo stiprāki kļūstam. LLKC lielākā vērtība ir 26 spēcīgi biroji visā Latvijā, katrā no tiem uzkrātas savas zināšanas, gūts viedums. Biroju vadītāji labprāt dalās ar savām atziņām, šoreiz – vairāk ar dzīves un darba gaitās gūtām.

Kristīne Ragaine-Volnianko, LLKC Pierīgas konsultāciju biroja vadītāja

Kādā ciemā vienā klasē mācījās kaimiņi – Jānis un Jānis. Abu vecāki strādāja ciemā. Ģimeņu rocība pieticīga. Apģērbti, paēduši, skolas ekskursijās bijuši, uz galvaspilsētu vismaz reizi gadā nobraukuši. Vēlāk abi Jāņi ieguva lauksaimnieka diplomus Latvijas Lauksaimniecības universitātē. Šodien abi ir saimnieki katrs savā sētā ar pāris desmitiem hektāru. Tikai viens ir veiksmīgs, bet otrs kuļas kā pliks pa nātrēm. Kā radās atšķirība, ja starta punkti abiem vienādi?

Viens bija vērīgs.

Savā konsultanta darba praksē teju 18 gadus esmu ieguvusi atziņu par veiksmīgiem cilvēkiem. Tie ir vērīgi cilvēki. Vērīgums ir svarīgs, izraugoties mērķi, kāpēc saimniekot, sekojot procesiem dabā, izzinot aktuālās metodes nozarē. Vērīgumam nav vecuma un dzimuma, tam nav ģeogrāfijas ierobežojuma. Nav svarīgi, kāds ir tava maka biezums, kāda izglītība un citi ārējie faktori. Vērīgums paver durvis, aiz kurām gaida veiksme.

Cienījamie saimnieki – lai vērīgums ir jūsu ikdienas soļos!

Alfons Spēks, LLKC Talsu biroja vadītājs

Mana dzīves atziņa ir pavisam īsa: visi galvenie lauku darbi – pavasara sēja, rupjās lopbarības sagatavošana, graudaugu novākšana, kartupeļu novākšana, ziemāju sēja un rudens aršana – jāuzsāk sestdienā, tad visi darbi sokas raitāk un veicas bez dažādām tehniskām ķibelēm.

Ziedīte Bimšteine, LLKC Jēkabpils biroja vadītāja

Lauku uzņēmēji – tik dažādi pēc saimniecību lieluma, nozares, izglītības, pieredzes. Tomēr visus vieno vēlme saimniekot efektīvi, gūt peļņu. Kas ir veiksmīgas saimniekošanas pamatā? Viedokļu daudz, un visi pareizi: drosme un ideja; motivācija un uzņēmējspējas; uzņēmība; ģimenes atbalsts; elastīgums un radošums, lai reaģētu uz mainīgajiem apstākļiem un, protams, zināšanas.

Mēdz teikt, ka ķēde ir tik stipra, cik stiprs ir tās vājākais posms. Var paļauties uz japāņu atziņu: "Nokrītiet septiņas reizes, bet piecelieties astoņas reizes". Bet var arī strādāt efektīvāk, izvēloties sadarbību ar profesionāļiem savā jomā, kas pasargās saimnieku no nerentabliem sānsoļiem. Svarīgi ir uzticēties savam konsultantam un šajās attiecībās viņu nepievilt, jo rezultāts būs tikai tad, ja norādījumi tiks izpildīti simtprocentīgi. Tā ir kopdarbība un komandas darbs, kurā katrs pilda savu daļu. Sākt nekad nav par agru vai par vēlu, jo pārmaiņas nekad vairs nebūs tik lēnas, cik tās ir patlaban.

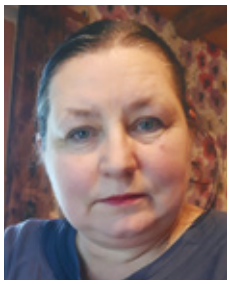

Inga Freimane, LLKC Gulbenes biroja vadītāja

Jebkuru jubileju svinot vai vienkārši kalendāra lapas mainot, ir īsāks vai garāks pārdomu mirklis. LLKC ir bijis, ir un plāno būt kā zināšanu avots, bez tām nekur uz priekšu netikt. Ne privāti, ne saimnieciskajā darbā. Nedrīkst lauksaimniecībā izglītošanos uztvert kā smagu pienākumu, jo kāds prasa apliecinājumu, stundu skaitu. Izglītībai un mācību procesam jābūt kā tai saulainai tālei, uz kuru jāiet brīvā solī un ar degsmi, zinot, ka tad varēs lidot tālāk un augstāk! Es novēlu katram kolēģim, katram mūsu klientam likt lietā jau esošās prasmes, zināšanas un degt par savu lauku, savu zemi. Nesnaust uz lauriem, tincināt savus konsultantus cītīgāk, izspiest kā citronus, ja mērķis ir izaugsme, tad tās vārdā tā vajag. Prasības no klientiem mums liks augt un tiekties uz zināšanu tālēm. Tur arī tiksimies izglītoti un ar apziņu, ka mēs varam spēt celt sevi, lauksaimniecību un Latviju.

Madara Vēvere, LLKC Aizkraukles biroja vadītāja, augkopības konsultante

Nebaidīties! No visas sirds vēlos aicināt visus, it īpaši jauniešus, nebaidīties no Latvijas laukiem, ja tā ir jūsu sirdslieta, kaislība un tas, ko mīlat. Bieži vien jaunieši mūsdienās izvēlas atrasties pilsētā, jo klīst dažādi aizspriedumi par laukiem. Nereti jaunieša sirds atrodas dzimtajās mājās kādā lauku reģionā, kamēr ķermenis un prāts sēž pilsētā. Tādā veidā jaunieši sevi plēš uz pusēm, jo šķiet, ka laukos nav iespēju. Laukos ir izcilas izaugsmes iespējas, laukiem vajag jaunas un svaigas idejas, iniciatīvas. Aicinu visus, gan lielus, gan mazus, nebaidīties. Īstenot savas pat vistrakākās idejas un, galvenais –, darīt to, ko sirds visvairāk vēlas.

Paldies, ka esi bijis kopā ar mums, un ceru uz daudzām jaunām tikšanās reizēm!

Īrisa Roze-Posuma, LLKC Ventspils biroja vadītāja

Ventspils biroja darbinieki ik dienu smeļas iedvesmu no saviem klientiem – lauksaimnie-

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

Foto: Ieva Rudzutaka

kiem. Mums pašiem tuva ir Konfūcija atziņa: "Izvēlies darbu, ko mīli, un tev vairs nevajadzēs strādāt ne dienu savā mūžā". Šo darba mīlestību saredzam sava novada zemniekos un ļoti lepojamies, ka varam būt līdzās, kad nepieciešams padoms un pleca sajūta.

Viola Kaparšmite, LLKC Alūksnes biroja vadītāja

Lai lauki nepaliktu tukši, mums pašiem te jādzīvo un jāstrādā, necerot, ka kāds kaut ko atsūtīs vai sakārtos. Lai saimniecības sekmīgi attīstītos, svarīgi apvienot bagātīgo senču pieredzi ar jaunām, inovatīvām zināšanām. Tas nozīmē – ieklausīties tēvu, vectēvu padomos, pieplusot jaunā saimnieka zināšanas, enerģiju, vēlmi paveikt it kā nepaveicamo. Uzsākot saimniekošanu, jāuzdod sev trīs jautājumi:

1. Vai tas, ko domāju uzsākt, tiešām ir tas, kas patīk, patiks un interesē?
2. Vai šis bizness būs ilgtspējīgs un ekonomiski izdevīgs?
3. Vai esmu gatavs visu laiku mācīties, mācīties, mācīties?

Ja uz visiem jautājumiem atbilde ir "jā" – tikai uz priekšu. Drošiem pieder pasaule!

Daiga Mellere, LLKC Kuldīgas biroja vadītāja

Mūsu ikdiena paiet konsultējot, iesakot, mudinot, aicinot, bet pāri visam – mācoties. Mēs cenšamies dalīties ar jums tajā, ko esam apguvuši 30 gadu laikā, bet pretī saņemam zināšanas, spēku un viedumu, kas sakņojas gadu tūkstošos. Tieši sarunās ar jums – mūsu klientiem – mums pa reizītei šķiet, ka kopā izdodas mazlietiņ pietuvoties atbildei uz lielo dzīves jautājumu par to, kas tad īsti ir svarīgākais dzīvē. Šī atbilde ir līdzās brīžos, kad vērojam Latvijas sauli uzlecam virs labības lauka vasaras rītā. Kad palīdzam mazam, trauslam dzīvnieciņam spert pirmos soļus brīnumu pilnā pasaulē. Kad ļaujam sev sajust, ka tās saites, kas vieno latvieti ar zemi, mežiem un jūru, nepārtrūks nekad.

Mums ļoti gribas turpināt meklēt šīs atbildes kopā. Mēs esam šeit, pateicoties jums, tādēļ nāciet ciemos, ja vēlaties parunāt, dalīties, mācīties, vai vienkārši kādreiz piemirstas un gribas saņemt atgādinājumu, cik ļoti mēs apbrīnojam un lepojamies ar jums.

Mūsu zelta padoms – mācāmies!

Dace Kalniņa, LLKC Cēsu biroja vadītāja

Mīļie Cēsu puses lauku ļaudis, lauksaimnieki, mums visiem ir paveicies, ka šajā 30 gadu LLKC esības laikā esam cits citu atraduši un sastapuši. Mūsu zelts ir mūsu ilgstoši uzticīgo klientu saimniecības. Mūsu Cēsu konsultāciju biroja darbinieku – Ingas, Astrīdas, Valdas, Andras, Līvijas, Lilijas, Inetas, Aijas, Zanes, Gundas, Daces, Valtera – vēlējumi lauksaimniekiem un LLKC saimei: lai veicas saimniekojot! Lai sirds viegla un maciņš smags! Izturēt krīzes brīžus un strādāt tālāk! Lai katra jauna diena sākas ar patiesu prieku, un vakars nāk ar labi padarīta darba sajūtu! Lai netrūkst izaicinājumu, jo katrs izaicinājums ir iespēja – mācīties, augt, attīstīties, pilnveidoties, sasniegt! Stipru veselību pašiem, laukiem un lopiņiem! Lai mums vienmēr būtu 7 ēdieni, 5 dzērieni, 9 dzīvības un možs gars! Lai izdodas atklāt skaisto pusi laikam, kad pasaule pieklususi! Lai izdodas viss iecerētais!

Karīna Koroļonoka, LLKC Ludzas biroja vadītāja

Ikdienas steigā bieži vien tiek aizmirsts būt laimīgiem. Laime ir saimniekot savā zemē. Laime ir dzirdēt pirmās cīruļdziesmas. Laime ir ar pirkstgaliem ieurbties zemē un sajust, kā tās spēks caurstrāvo visu ķermeni. Laime ir dzirdēt, kā šalc labības lauks. Laime ir no lauka mājās velt oranžo ķirbja bumbu. Laime ir basām kājām iebrist ziedošā pļavā. Laime ir lūkoties, kā sniega sagša apklāj snaudošos laukus, un sapņot par pavasari, kad tie atkal modīsies.

Lai katru dienu netiek aizmirsts būt laimīgiem! Lai katru dienu prieks, gandarījums un lepnums par paveikto!

▶ 8. lpp.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

◀ 7. lpp.

Aija Vīgnere, LLKC Madonas biroja vadītāja

Lauksaimniecība ir dinamiska nozare, strauji attīstītās tehnoloģijas, nozarē ienāk inovācijas. Tiek apgūta jauna prakse, un no jauna godā celtas senču gudrības. Tādēļ lauksaimniekiem ir jāmācās visu mūžu. Esam gandarīti, ka Madonas, Ērgļu, Cesvaines, Lubānas un Varakļānu pusē lauksaimnieki ir aktīvi zinību apguvē, dalās savā pieredzē, ir prasīgi, zinoši un gudri saimnieki savā zemē. Mēdz teikt, ka viens no veidiem, kā visu laiku būt jaunam, ir pastāvīgi mācīties ko jaunu, ko tu vēl nezini. LLKC, svinot 30 gadu jubileju, vēl lauku uzņēmējiem saglabāt zinātkāri un būt garā vienmēr jauniem.

Aija Luse, LLKC Ogres biroja vadītāja

Laba attieksme veido labu garastāvokli. Labs garastāvoklis veido labu dienu. Labas dienas veido labu gadu. Labi gadi veido labu dzīvi.

Daiga Siliņa, LLKC Valmieras un Valkas biroju vadītāja

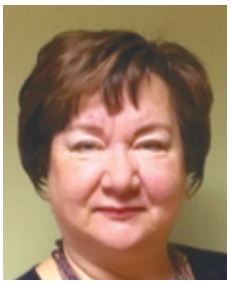

Mans zelta padoms ir: ierodieties tur, kur tiekat gaidīts! Mūs ielūdz –, tas ir cieņas apliecinājums. Esam gaidīti un novērtēti! Būt atsaucīgiem uz ielūgumu vienmēr vainagosies ar jauniem kontaktiem, pieredzi un nākotnes izredzēm.

Dzīvē ir brīži un apstākļi, kad var neizdoties nokļūt tur, kur esi aicināts. Ir jācenšas atrast iespēju, bet ne attaisnojumu! Šo mācību savās darba gaitās allaž paturu prātā! 1998. gadā, kad par lopkopības konsultanti LLKC biju nostrādājusi vienu gadu, saņēmu ielūgumu apmeklēt z/s "Kalnmuiža" Stalbes pagastā, kur tika rīkots plašs pasākums, lai parādītu no Francijas atvestos Limuzīnas tīršķirnes lopus. Pasākumā piedalījās arī Francijas vēstniecības darbinieki. Pēc neilga laika visi pasākuma dalībnieki saņēma ielūgumu apmeklēt Lauksaimniecības *Exspo* izstādi Viļņā. Tur iepazināmies ar Francijas Limuzīnas liellopu asociācijas darbiniekiem, iesākās sadarbība, un 2001. gadā mūs uzaicināja apmeklēt lielo izstādi Rennā, Francijā.

Mūsu darbs ir kā kamola tīšana –, pavedienu, kas atnāk pie mums, kļūst arvien vairāk, kamols tinas lielāks un lielāks! Un tikai katrs pats var novērtēt, cik daudz ir ieguldījis, lai viss ritētu, lai tevi pazītu, lai visus mūs – LLKC saimi – pazītu!

Ivars Logins, LLKC Balvu biroja vadītājs

Svarīgs nav mūsu darbu lielums, bet gan mīlestības daudzums, ko mēs ieliekam savos darbos.

Lai jums neaptrūkst mīlestības, saimniekojot laukos!

Anna Liscova, LLKC Jelgavas un Dobeles biroju vadītāja

Neviens tevi nevar padarīt veiksmīgu, tikai tu pats. Zemnieka veiksmi piepilda Zemes māte – daba, ar savu auglīgo zemi, mežu, ūdeņiem un gaisu, putniem un dzīvniekiem, ko dāsni atvēl lauku cilvēkam savu sapņu un darba augļu gūšanai. Mīlēsim un saudzēsim, izpratīsim un sapratīsim! Dzīvosim saskaņā ar dabu, mīlestībā un draudzībā. To, mēs, Dobeles un Jelgavas konsultāciju biroju darbinieki, novēlam saviem bijušajiem, esošajiem un topošajiem klientiem, ikvienam "Lauku Lapas" lasītājam.

Anita Bērziņa, LLKC Saldus biroja vadītāja, Ilze Tomanoviča, lauku attīstības konsultante

Pirms 30 gadiem par LLKC lauku konsultantu Brocēnu novada Remtes pagastā sāka strādāt pieredzējis zootehniķis Krišus Druva. Es, Ilze Tomanoviča, toreiz biju tikko sākusi savu zemniekošanu. Atbrauca konsultants pie manis, atnāca uz lauka, apsēdās lauka malā un deva praktiskus padomus par lopu barošanu un citām lietām, taču vienu viņa teikto es tomēr nevaru aizmirst: "Meiten, visā šajā trakajā dzīvē neaizmirsti cilvēcīgumu. Iemācies zaudēt ar godu, piecelties pēc neveiksmēm, iemācies savaldīt dusmas un nolikt malā savu ego. Izrādi cieņu ikvienam, ko sastopi ceļā, nav no svara, patīk šis cilvēks vai nē. Cieņa ir tavs spēks, rīcība ir tava pārliecība."

Latvijas uzņēmējs Uldis Pīlēns par veiksmi biznesā ir teicis: "Katram ir savi sapņi, un viņa zvaigznēs rakstītais ceļš. Katram savs neatkārtojamais, individuālais ceļš. Tāpēc nemeklē veiksmes formulu. Meklē un centies atrast pats sevi, izzināt, iepazīt sevi, pārspēt sevi. Un nedari to citu dēļ".

Šo arī mēs, Saldus konsultāciju biroja darbinieces, novēlam ikvienam "Lauku Lapas" lasītājam, visiem mūsu esošajiem un bijušajiem kolēģiem, sadarbības partneriem un klientiem.

Ivars Geiba, LLKC Krāslavas biroja vadītājs

Dārgie kolēģi, zemkopji un Krāslavas novada saimnieki. Jau 30 gadus esam kopā strādājuši un mācījušies, lai mūsu lauki un meži, mūsu dzimtā zeme Latvija plauktu un zeltu. Mēs visi esam kā viena kuģa ko-

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

manda, kā Krāslavas simbols – piecu airu laiva, kurā katram ir sava loma un uzdevums. Kopā esam panākuši, ka simti un tūkstoši hektāru nekoptās zemes atkal ir atgriezti ražošanā. Kopā esam izaudzinājuši un apmācījuši jauno zemkopju paaudzi. Un kopā arī turpināsim mācīties, strādāt un priecāties par sakoptajiem, ražīgajiem laukiem.

"Panākumi nav tikai tas, ko jūs esat sasniedzis savā dzīvē, bet arī kā esat iedvesmojis citus cilvēkus" /autors nezināms/.

Jana Tramdaha, LLKC Tukuma biroja vadītāja

Lai laukos dzīvotu, izdzīvotu un sadzīvotu, jābūt sinerģijai starp veco un jauno, viedo un moderno. Ņemot vērā ilggadējo saimnieku pieredzi un pielietojot šodienas jaunās tehnoloģijas, laukos notiek brīnumainas lietas – attīstās jaunas saimniecības, tiek radīti produkti, ņemot vērā bioekonomikas atziņas. Jaunajai paaudzei vairs nav vienalga, kādā iepakojumā tiek iepakotas preces, tiek domāts par planētas saglabāšanu, atkritumu šķirošanu, videi draudzīgu saimniekošanu. Ir tik patīkami vērot šīs pārmaiņas. Arī to, kā mierpilnā pacietībā kāds jauns cilvēks māca vecākam vīram datorprasmes, un cik milzīgs prieks, ja beidzot tas arī izdodas. Tikai mijiedarbībā vecais ar jauno, paņemot labāko, liek plaukt brīnišķīgām saimniecībām.

Paldies par darbu, izturību, izdomu un saražotajām vērtībām!

Dace Griķe, LLKC Bauskas biroja vadītāja

Bauskas novads ir viens no valstī agrāri attīstītākajiem, un man ir liels gods būt daļai no tā. Tikpat lepna esmu par savu piederību LLKC komandai –, mūsu kods ir sadarbība, integritāte, kompetence un augsme. Dzimšanas diena katrreiz ir atskaites punkts, kad ne mēs, bet pats Laiks mums uzdod jautājumu pēc būtības. Un mūsu atbilde ir – attiecības. Būt laikā ir būt attiecībās – ar darbu, ar dabu, ar Dievu un cilvēkiem. Ja skatāmies uz auga dzīvi, tad redzam, ka ūdens un barības vielu saistīšanai augs veido simbiotiskas attiecības ar augsnes mikroorganismiem, un tālāk, lai augtu – fotosintētisku vienotību ar saules gaismu, ūdeni un oglekļa dioksīdu. Sistēmas pamatprogramma nemainās, tas ir droši. Bet ražas apjomu un pašizmaksu nosaka tās attiecības, ko tiešā un netiešā mērā veidojam mēs paši. Mēs atbildam par laikā mainīgo līdzsvaru un proporcijām. Lauksaimniekiem labi zināmais Lībiga minimuma likums saka, ka ražas lielumu nodrošina tas elements, kura koncentrācija augsnē ir vismazākā. Tas ir viens no mūsdienu zemkopības un mēslošanas plānošanas pamatiem, kura neievērošana rada daudzas videi un ekonomikai nevēlamas sekas. Bet augsne, kā zinām, nesastāv tikai no fizikāliem un ķīmiskiem parametriem, to apdzīvo un veido daudzu dzīvo organismu sabiedrības, kuru potenciāls un loma zemkopībā ir tikpat nozīmīga. Mans zelta padoms ir būt attiecībās, ritmā un līdzsvarā – līdzīgi kā Zelta griezuma vienādojumā – mēra sajūtu it visā.

Inta Nagle, LLKC Rēzeknes biroja vadītāja

Mūsu dzīves var plūst līgani, var mutuļot un joņot. Varam būt bagāti, ne tik bagāti, bet vienojošais ir tas, ka dzīvojam un darbojamies ar skatu nākotnē. Stipru un drošu to varam veidot, atsperoties uz tiem pakāpieniem, balstoties uz tām atziņām, kas gūtas pagātnē un šodienā. Viena no šādām atziņām ir, ka, tikai ejot kopsolī ar savējiem, spējam kļūt stabili un stipri. Mums savējie ir arī cilvēki, kuri pie mums nāk, runā, dara, kļūdās, uztraucas, mācās un grib strādāt. Gandarījums, jūtot, ka jūs uzticaties, redzot, kā maināties, nepadodaties Tas ir spēcīgs dzinulis darbam. Ja redzi, kā cilvēks ar pildspalvu rokās raksta, svītro, rēķina, nāk, jautā, ja esi arī savās zināšanās audzis kopā, tad tās emocijas nevar izmērīt ne ciparos, ne vārdos. Ne jau ciparos, kas pārvērsti naudas izteiksmē, ir dzīves jēga. Bez tiem arī nevar. Jēga ir tam, cik dzīves gudri topam paši, cik gudrības spējam nodot nākamajām paaudzēm.

Novēlam nezaudēt gaišumu sevī, nepagurt, rast prieku ikdienā un dzīvot sirdsmierā par savējiem!

Aleksejs Kačanovs, LLKC Liepājas biroja vadītājs

Ar vissirsnīgākajiem sveicieniem LLKC 30 gadu jubilejā sveicam savus kolēģus un pateicamies par sadarbību klientiem un arī sadarbības partneriem. 30 gadu jubileja ir lielisks rezultāts, brieduma virsotne un laika izaicinājums. Lai mums kopīgi vienmēr pietiek neatlaidības, spēka, možuma, un ir daudz jaunu radošu ideju, veicot ikdienas darbu un veidojot pārdomātu lauku attīstību.

Mārīte Vucenlazdāne, LLKC Preiļu biroja vadītāja

Lauksaimnieka dzīvē reti kas notiek pēc iepriekš sagatavota plāna. Plāns ļauj strādāt efektīvāk, bet svarīgi atcerēties, ka rīcība ārpus plāna dod iespēju būt inovatīvam un radošam. Labā lauksaimnieka ikdienas plānā svarīgi iekļaut laiku, ko pavadīt ar ģimeni, bērniem, vecākiem, draugiem, jo tikai komunikācija ar sev svarīgiem cilvēkiem mūs atšķir no robotiem.

Aigars Legzdiņš, LLKC Limbažu biroja vadītājs

Pašas svarīgākās lietas dzīvē ir smadzenes un zināšanas. LL

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

AKTUALITĀTES

ŽURNĀLA "LATVIJAS LOPKOPIS" JANVĀRA NUMURĀ

Kāds būs valsts un ES atbalsts lauksaimniekiem 2021. gadā, par to detalizēta informācija žurnāla "Latvijas Lopkopis" janvāra izdevumā. Lai gan šogad sākas jaunais ES Kopējās lauksaimniecības politikas plānošanas periods, atbalsta nosacījumi paliek līdzšinējie, jo noteikts divu gadu pārejas periods.

Žurnālā publicētas šī gada provizoriskās tiešmaksājumu un brīvprātīgi saistītā atbalsta likmes, kā arī informācija pa agrovides un investīciju pasākumiem. Tāpat arī Zemkopības ministrijas informācija par priekšlikumiem valdībai atbalstam lauksaimniekiem *Covid-19* krīzes mazināšanai 2021. gadā.

Turpinām aprakstus par LLKC lopkopības konsultantiem, šoreiz saruna ar Balvu biroja konsultanti Hermīni Leišavnieci par viņas pieredzi sadarbībā ar dažādām lopkopības saimniecībām.

Saimniekiem būs lietderīgs LLKC būvinženiera Kristapa Stūriškas sagatavotais materiāls par to, kāda Latvijā ir būvniecības ieceres realizācijas kārtība. Tikpat lietderīgs būs LLKC konsultanta–eksperta veterinārmedicīnā Daiņa Arbidāna raksts par vīrusu infekcijām mājlopiem ziemā un kā ar tām cīnīties.

Piensaimniekiem iesakām LLKC Lopkopības nodaļas vadītājas un žurnāla nozaru redektores Silvijas Dreijeres rakstu par to, kā sabalansēt cukuru barības devās. Savukārt LLKC Preiļu biroja lopkopības konsultants Mairis Ormanis vērtē piena ganāmpulku apsaimniekošanas pieredzi interešu grupas astoņās saimniecībās.

Gaļas liellopu audzētājiem noderēs LLKC lopkopības konsultantes Lailas Plītas rasts par papildbarību zīdītājgovīm grūsnības pēdējā trimestrī un aukstajā laikā. Savukārt aitkopjiem ir iespēja iepazīties ar Latvijas Aitu audzētāju asociācijas vērtēšanas ekspertes Dinas Avotiņas padomiem aitu atnešanās organizēšanā, kā arī ar aitu mašu 145 dienu grūsnības tabulu.

Putnkopjiem piedāvājam iepazīties ar SIA "Straupes tītars" saimnieku Jāņa un Gintas Kārkliņu pieredzi tītaru audzēšanā un tītaru produkcijas realizācijā. Noderīgs būs Latvijas Olu un putnu gaļas ražotāju asociācijas piedāvātais materiāls par to, kādi ir rezultāti pētījumam par Latvijā audzētu zirņu, lopbarības pupu un lucernas izmantošanu vistu barībā.

Cūkkopība šobrīd ir nozare, ko apdraud ne tikai *Covid-19* pandēmija, bet arī vairāki citi faktori. Par situāciju nozarē raksta Latvijas Cūku audzētāju asociācijas izpilddirektore Dzintra Lejniece.

Žurnāliste Dace Millere zirgumīļiem piedāvā iepazīties ar staļļa "Mārtiņi" darbību Ādažu novada Garkalnē, kurā saimnieko Elizabete Paula Stivriņa.

Kā ierasts, žurnālā nozares ziņas no Latvijas un ārzemēm, labas veselības uzturēšanas padomi, saimnieku aptauja, recepte un anekdotes.

Atgādinām, ka žurnālu "Latvijas Lopkopis" iespējams abonēt VAS "Latvijas Pasts" pasta nodaļās visā Latvijā, abonēšanas indekss – 2044, pasūtīšanu iespējams veikt arī elektroniski "Latvijas Pasts" mājaslapas elektroniskās abonēšanas sadaļā: https://abone.lv/lv/latvijas_preses_izdevumi/zurnali/2044/2021_gads/

Žurnālu var iegādāties arī Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrā Ozolniekos. LL

Iveta Tomsone, LLKC Apgāda vadītāja

LAUKIEM BŪT!

KONKURSAM PIETEIKTAS 59 BIZNESA IDEJAS

Ar 58 dalībnieku iesniegtiem 59 biznesa plāniem noslēgusies jauniešu pieteikšanās konkursam "Laukiem būt!", ko jau devīto gadu rīko LLKC. Dalībai konkursā varēja pieteikties ikviens jaunietis, kurš pasākuma "Laukiem būt!" ietvaros pērn piedalījās piecu dienu mācību kursos.

Biznesa plāni iesniegti trijās kategorijās un to provizoriskais sadalījums, kas, izvērtējot biznesa plānus administratīvi, vēl var tikt mainīts, ir šāds:

1) Lauksaimniecības un lauksaimniecības produkcijas pievienotās vērtības radīšana: 20 biznesa idejas;

2) Nelauksaimnieciskā darbība laukos – pakalpojumu sniegšana: 22 biznesa idejas;

3) Nelauksaimnieciskā darbība laukos – ražošana: 17 biznesa idejas.

Visvairāk ideju no jauniešiem saņemts Vidzemē – 21, ar 14 jaunām biznesa idejām seko Kurzeme un Zemgale, savukārt Latgalē pieteiktas 10 idejas.

Iesniegtajos pieteikumos vērojams dažādu pakalpojumu piedāvājuma pieaugums, kas ir lielisks veids, kā dzīvot un strādāt laukos, ja nav pieejamas lielas zemes platības. Pakalpojumos dominē kā iepriekšējā gadā uzsāktais ceļš uz jaunu tūrisma ideju attīstīšanu, īpaši jaunu naktsmītņu veidošanu, tā dažādi saimnieciski pakalpojumi – laukakmeņu vākšana, auto tīrīšana ar tvaika palīdzību, auto remonts, kā arī dažādas aktīvās atpūtas iespējas – elektriskie kvadricikli, meistarklases, spa rituāli u. c.

Februāra pusfinālā pēc visu materiālu izvērtēšanas noskaidrosies konkursa finālisti, kuri, cerams, varēs savas idejas aizstāvēt klātienē finālā.

Konkursa fināls norisināsies marta sākumā, un tā laikā dalībnieki cīnīsies par galvenajām balvām, kuru kopējais fonds ir 20 000 eiro. Konkursa "Laukiem būt!" atbalstītājs un lieldraugs ir valsts attīstības finanšu institūcija ALTUM, kas kopīgi ar LLKC piedalās apmācību procesā un arī konkursa žūrijā. LL

Ilze Rūtenberga-Bērziņa,
LLKC sabiedrisko attiecību vadītāja

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

MEŽSAIMNIECĪBA

JAUNAUDZES JĀUZMANA NO MEŽA DZĪVNIEKIEM

Čiekurs
INFORMATĪVS IZDEVUMS MEŽA ĪPAŠNIEKIEM

Pandēmija ieviesusi korekcijas mūsu ikdienā, tostarp nosakot medību aizliegumu ar traucēšanu, bet mežā dzīve rit kā ierasts. Nereti meža dzīvnieki, galvenokārt pārnadži – alņi, brieži un stirnas – kā barošanās vietu izmanto skuju koku jaunaudzes, nodarot stādījumiem ievērojamus postījumus.

Jaunaudžu postījumu lielumu nosaka dzīvnieku skaits. Ja viņu mežā ir tik, cik pati daba spēj uzturēt, jaunaudžu postījumi ir minimāli. Medības ir viens no līdzekļiem, kas regulē meža dzīvnieku skaitu Latvijā un palīdz mazināt dzīvnieku nodarītos bojājumus mežam un lauksaimniecības kultūrām. Taču medību ierobežošana var radīt risku meža dzīvnieku skaita un postījumu pieaugumam.

Jaunaudzes izvēlas par mielasta vietu

Skuju koku jaunaudzes aļņi, staltbrieži un stirnas visbiežāk izvēlas par mielasta vietu no novembra līdz martam. Aļņi ziemā pārtiek no kārklu un apšu jaunajiem dzinumiem, nesmādē arī krūkļus, bet ziemā tie savai ēdienkartei pievieno priežu dzinumus un priežu un egļu mizas. Skuju koku dzinumi un miza meža dzīvniekiem ziemā kalpo kā zāles un vitamīni. Meža dzīvnieki nerēķinās ar to, ka kāds ir iestādījis kociņus un grib tos izaudzēt.

Ziemā alnis var pārvietoties līdz pat 40 kilometru attālumā. Bet stirnu ģimene apmetas jaunaudzē un neiet prom, kamēr nograuztas visas galotnītes. Pārnadži ar saviem zobiem bojā arī priedīšu stumbrus. Vienas ziemas laikā pārnadži var nopostīt veselas jaunaudzes.

Jāinformē medību formējums

Lai novērtētu situāciju mežā, īpašniekiem biežāk vajadzētu apsekot savas jaunaudzes. Ja rudenī veikti kādi aizsardzības pasākumi, piemēram, kociņu apstrāde ar kādu no repelentiem, nevajadzētu uz to paļauties. Iespējams, ka biežais lietus un slapjais sniegs to ir noskalojis un kociņi ir kļuvuši par viegli pieejamu barību meža dzīvniekiem.

Foto: no MKPC arhīva

Priedes stumbrs, kas aptīts ar aizsargspirāli

Meža dzīvnieku klātbūtni viegli var konstatēt pēc pēdām sniegā vai dubļos, ekskrementiem un bojātiem kociņiem. Nelūgtos viesus pēc pēdām atpazīt var palīdzēt Dabas aizsardzības pārvaldes izzinošais buklets "Pēdas", kas atrodams interneta vietnē www.daba.gov.lv.

Medību likuma 29. pantā noteikts, ka zemes īpašnieks vai tiesiskais valdītājs ir atbildīgs par medījamo dzīvnieku nodarītajiem postījumiem un zaudējumiem savā īpašumā esošajā zemē, ja medību tiesības nav nodotas citam medību tiesību lietotājam. Savukārt, ja medību tiesību īpašnieks medību tiesības ir nodevis citam medību tiesību lietotājam, noslēdzot medību tiesību nodošanas līgumu, un konstatēta meža dzīvnieku koncentrēšanās vai svaigi postījumi īpašumā esošajās jaunaudzēs, zemes īpašniekam nekavējoties jāinformē attiecīgais medību formējums un Valsts meža dienests (VMD). To var izdarīt interneta vietnē www.vmd.gov.lv sadaļā Medības. VMD ik gadu, iesaistot medību tiesību lietotājus, organizē medījamo dzīvnieku uzskaiti, ņemot vērā pieejamo informāciju. VMD ir tiesības izsniegt papildus atļaujas medījamo dzīvnieku medīšanai.

Ko varam darīt paši?

Medību likumā noteikts, ka zemes īpašniekam ir pienākums nodrošināt aizsardzības pasākumus pret iespējamiem medījamo dzīvnieku nodarītajiem postījumiem. Tas nozīmē, ka īpašniekam, izvērtējot iespējamo pārnadžu bojājumu riskus, jāveic meža aizsardzības pasākumi.

Meža dzīvnieki lielākos postījumus jaunaudzēm nodara martā, kad vēl ir ierobežota barības bāze. Repelentu lietošana ziemas apstākļos nav mērķtiecīga, bet var lietot mehāniskos aizsarglīdzekļus. Ja jaunaudzes platība ir neliela, var mēģināt uzvilkt mazo priedīšu galotnēm aizsargsietu, kuru izmanto dārzeņu fasēšanai, tas ir nopērkams dārzkopības veikalos. Jauno egļu stādījumu galotnes dzinuma aizsardzībai var lietot speciālos plastmasas klipšus. To svars ir neliels, uzlikšana vienkārša. Kalpošanas laiks līdz desmit gadiem.

Jaunajiem priežu kociņiem, sasniedzot apmēram 1,5 metru augstumu, atsevišķās stumbra vietās vairs nav skuju, tāpēc briežu dzimtas dzīvniekiem arvien vairāk interesē tieši koka miza un sānu dzinumi. Mežkopji kociņu aizsardzībai iesaka izmantot pašsadalošās plastmasas spirāles. Tās uzliek uz stumbra, pasargājot kociņu no apgraušanas. Spirālveida aizsargus var lietot arī dārzā augļu koku aizsardzībai pret zaķiem un stirnām. Spirāles kalpo vairākus gadus. Koks jāaizsargā tik ilgi, līdz tam izveidojusies kreves miza. Pēdējā laikā kā alternatīvu aizsardzības līdzekli lieto arī nemazgātu aitas vilnu, to uztinot uz koku galotnēm. Pirms uzlikšanas vilna ir jāizplucina.

Laikā, kad pastaigas mežā ir iecienītas un tajos atpūšas arvien vairāk cilvēku, aicinājums ikvienam, pamanot svaigus meža dzīvnieku postījumus jaunaudzēs, par tiem ziņot zemes īpašniekam vai Valsts meža dienestam. Savukārt meža īpašniekus aicinām būt modriem un regulāri apsekot savas jaunaudzes!

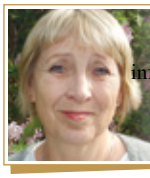

Sarmīte GRUNDŠTEINE,
MKPC direktora vietniece informācijas un apmācību jomā
e-pasts: sarmite.grundsteine@mkpc.llkc.lv
tālr. 63050477

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

Lauku Lapa
Nr. 2 (191) 2021. g. februāris
Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra INFORMATĪVAIS IZDEVUMS

GRĀMATVEDĪBA UN NODOKĻI

SAMAZINĀTĀ PATENTMAKSA

Ministru kabineta noteikumi Nr. 36, kas pieņemti 2021. gada 14. janvārī, nosaka samazinātās patentmaksas piemērošanas kārtību. Atgādinu, ka no šī gada 1. janvāra ir tikai ļoti ierobežots personu loks, kuras var izvēlēties patentmaksas maksāšanas režīmu.

Samazinātā patentmaksa ir valsts noteikts vienots fiksēts maksājums, kas ietver iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksājumus par fiziskās personas saimniecisko darbību. Tātad samazinātā patentmaksa VSAOI neietver!

Fiziskai personai ir tiesības maksāt samazināto patentmaksu, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

- tai ir piešķirta vecuma pensija (tostarp priekšlaicīgi) un ir tiesības piemērot pensionāra neapliekamo minimumu, vai
- tā ir atzīta par personu ar 1. vai 2. grupas invaliditāti;
- saimnieciskās darbības ieņēmumi iepriekšējā gadā nepārsniedz 3000 eiro;
- tā nav algas nodokļa maksātājs (t. i., nestrādā algotu darbu);
- savā saimnieciskajā darbībā nenodarbina citas personas;
- atbilstoši pašas fiziskās personas prognozei taksācijas gada saimnieciskās darbības ieņēmumi (pārrēķinot pilnam taksācijas gadam) nepārsniegs 3000 eiro.

Samazinātās patentmaksas apmērs ir 17 eiro gadā vai 9 eiro pusgadā.

VID metodiskajā materiālā par patentmaksas maksātāju ir šāds piemērs:

Renārs V. ir pensionārs un vēlas piedalīties 03.10.2021. rudens gadatirgū un piedāvāt apgleznotas krūzes un glāzes. Ja Renārs izvēlas kļūt par samazinātās patentmaksas maksātāju, viņam jāreģistrē saimnieciskā darbība ne vēlāk kā septiņas darbdienas pirms kalendāra mēneša, kad ir attiecīgais gadatirgus, t. i., līdz 22.09.2021. Šajā gadījumā Renāram jāveic samazinātās patentmaksas maksājums par pusi no kalendāra gada, t. i., 9 eiro.

Jomas, kurās darbojoties, drīkst maksāt samazināto patentmaksu:

1. Ādas un tekstilizstrādājumu amatniecība, kā arī apģērbu un apavu izgatavošana un labošana – tekstiliju, ādas un tām radniecīgu materiālu mākslas priekšmetu izgatavotājs (piemēram, šuvējs, drēbnieks, piegriezējs).
2. Pulksteņu un slēdzeņu labošana, kā arī citi sadzīves pakalpojumi:
2.1. Precīzijas izstrādājumu izgatavotājs (piemēram, pulksteņmeistars),
2.2. Mūzikas instrumentu skaņotājs,
2.3. Juvelieris,
2.4. Slēdzeņu atslēdznieks,
2.5. Kalējs,
2.6. Kapu/akmens plākšņu izgatavotājs, akmeņkalis,
2.7. Kurpnieks, apavu labotājs, apavu tīrītājs.
3. Amatniecības izstrādājumu izgatavošana:
3.1. Podnieks vai tam radniecīgas profesijas speciālists (piemēram, keramiķis),
3.2. Stikla izstrādājumu izgatavotājs un apdarinātājs,
3.3. Apgleznotājs, gravētājs un kodinātājs,
3.4. Koka, pinumu un tiem radniecīgu materiālu mākslas priekšmetu izgatavotājs (piemēram, mīksto un koka rotaļlietu izgatavotājs),
3.5. Mūzikas instrumentu izgatavotājs un labotājs.
4. Floristika – florists un floristikas speciālists.
5. Privātie mājsaimniecības pakalpojumi un mājas aprūpes pakalpojumi:
5.1. Skursteņslauķis,
5.2. Mājkalpotājs, apkopējs un palīgs mājas darbos (piemēram, logu mazgātājs, zāles pļaušanas un krūmu griešanas pakalpojumu sniedzējs),
5.3. aukle, guvernants, aprūpētājs, skolēnu pavadonis, privātskolotājs.

Samazinātās patentmaksas maksātājus reģistrē Valsts ieņēmumu dienests, kuram fiziskā persona iesniedz noteiktas formas iesniegumu. To iesniedz un samazināto patentmaksu samaksā ne vēlāk kā septiņas darbdienas pirms konkrētā perioda (kalendārā pusgada vai gada), kad paredzēts sākt samazinātās patentmaksas piemērošanu.

Samazinātā patentmaksa ir iemaksājama vienotajā nodokļu kontā LV33TREL1060000300000.

Vēl divi piemēri par samazinātās patentmaksas piemērošanu no VID metodikas:

1. Koka rotaļlietu izgatavotājs Kārlis Z. vēlas reģistrēties samazinātās patentmaksas veikšanai no 01.01.2021. līdz 31.12.2021. Kārlim līdz 18.12.2020. ir jāiesniedz Valsts ieņēmumu dienestam iesniegums par reģistrāciju un jāsamaksā samazinātā patentmaksa.

2. Kārlis 18.12.2020. iesniedza iesniegumu Valsts ieņēmumu dienestam par reģistrāciju samazinātās patentmaksas veikšanai un samaksāja patentmaksu par sešiem mēnešiem. Valsts ieņēmumu dienests 01.01.2021. reģistrēja Kārli Z. kā samazinātās patentmaksas maksātāju. Saimniecisko darbību Kārlis sāka 23.12.2020. Par darījumiem, kas veikti līdz 01.01.2021., Kārlim Z. nav tiesību piemērot samazināto patentmaksu.

Patentmaksas maksātājiem ir jākārto ieņēmumu uzskaites reģistrs. Par ieņēmumu uzskaiti patentmaksas maksātājiem likums "Par IIN" nosaka sekojošo – ja samazinātās patentmaksas maksātājam nav ārējā attaisnojuma dokumenta kādam darījumam, iekšējo attaisnojuma dokumentu var negatavot, bet ieņēmumu uzskaites reģistrā norāda informāciju par darījuma dalībnieku, ja to var identificēt.

▶ 13. lpp.

"LAUKU LAPU" IESPĒJAMS ARĪ ABONĒT

Ja vēlaties "Lauku Lapu" saņemt mājās vai birojā, izdevumu iespējams abonēt tikai par piegādes cenu gan pasta nodaļās, gan "Latvijas Pasta" interneta mājaslapā: https://abone.pasts.lv/lv/katalogs/. Abonēšanas indekss – 1163.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

1. tabula.
Ieņēmumu uzskaites reģistrs

no ____. gada _____ līdz ____. gada _____

Ieraksta kārtas numurs	Ieraksta datums	Attaisnojuma dokumenta		Darījuma partneris (fiziskās personas vārds, uzvārds vai juridiskās personas nosaukums un nodokļu maksātāja reģistrācijas kods)	Darījuma apraksts	Darījuma summa, eiro			
		numurs	datums						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Ieņēmumu uzskaites reģistra aizpildīšanas kārtība

1. aile – ieraksta kārtas numurs no taksācijas perioda sākuma;
2. aile – izdarītā ieraksta datums;
3. aile – veiktā darījuma attaisnojuma dokumenta numurs;
4. aile – veiktā darījuma attaisnojuma dokumenta datums;
5. aile – darījuma partnera – fiziskās personas – vārds, uzvārds vai juridiskās personas nosaukums, nodokļu maksātāja reģistrācijas kods, ja tāds ir;
6. aile –attaisnojuma dokumentā par darījumu ietvertās informācijas īss apraksts;
7. aile – darījuma summa;
8., 9., 10. aile – cita nepieciešamā informācija, piemēram, ieņēmumu sadalījums skaidrā, bezskaidrā naudā, pievienotās vērtības nodoklis.

◀ 12. lpp.

Ja darījuma dalībnieku nevar identificēt (piemēram, ienākumi gūti, pārdodot produkciju tirgū), ieņēmumu uzskaites reģistrā norāda ieraksta kārtas numuru, datumu, darījuma aprakstu un dienā vai nedēļā darījumā gūto ieņēmumu kopsummu. Ieņēmumu uzskaites reģistrs uzglabājams piecus gadus no dienas, kad tajā izdarīts pēdējais ieraksts. Ja ieņēmumu uzskaites reģistru kārto papīra reģistra veidā, tā lapas numurē no taksācijas gada sākuma augošā secībā, caurauklo, pēdējā lapā norāda lapu skaitu un apliecina ar personas parakstu.

Ieņēmumu uzskaites reģistra paraugs no VID metodiskā materiāla (skat. tabulu).

Izmaiņas autoratlīdzību saņēmējiem

Būtiskas izmaiņas 2021. gadā skars arī tos, kas saņem autoratlīdzības. Aicinu autoratlīdzību saņēmējus VID mājaslapā noskatīties semināra ierakstu, kur tiek skaidrota jaunā nodokļu piemērošanas kārtība attiecībā uz autoratlīdzībām.

! Tiem autoratlīdzību saņēmējiem, kuri saņem autoratlīdzības no kolektīvā pārvaldījuma organizācijām, izmaiņu nodokļu piemērošanā nav. Kolektīvā pārvaldījuma organizāciju saraksts ir atrodams Kultūras ministrijas mājaslapā un šo organizāciju uzskaitījums ir:

- Autortiesību un komunicēšanās konsultāciju aģentūra/Latvijas Autoru apvienība (AKKA/LAA),
- Latvijas Izpildītāju un producentu apvienība (LaIPA),
- Latvijas Kinoproducentu asociācija (LKPA),
- Latvijas Profesionālo aktieru apvienība (LaPAA),
- Atbalss,
- LATREPRO,
- Māksla. Autortiesības. Kultūrizglītība (MAK).

Līdz 30.06.2021. līdzšinējā nodokļu piemērošanas kārtība attiecas uz visiem autoratlīdzību saņēmējiem.

No 1. jūlija autoratlīdzības saņēmēji:

1) varēs izmantot īpašu nodokļu režīmu autoratlīdzībām (tas būs piemērojams līdz 2021. gada 31. decembrim),

2) reģistrējas kā saimnieciskās darbības veicēji (var izvēlēties maksāt IIN vai mikrouzņēmumu nodokli).

Ja autoratlīdzības saņēmējs 2021. gada 2. pusgadā izvēlēsies piemērot īpašu nodokļu režīmu autoratlīdzībām, tad IIN maksā pasūtītājs (ienākuma izmaksātājs) no pilnas līguma summas un vairs netiek piemērotas izdevumu normas:

- ja autoratlīdzība <25 000 eiro, tad nodokļa likme ir 25%,
- ja autoratlīdzība >25 000 eiro, tad summai virs 25 000 eiro nodokļa likme ir 40%.

No aprēķinātā nodokļa 80 procenti tiks novirzīti valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām, bet 20 procenti iedzīvotāju ienākuma nodoklim.

Ja autoratlīdzības saņēmējs izvēlēsies kļūt par saimnieciskās darbības veicēju, viņš no ieņēmumiem (autoratlīdzības) pirms IIN aprēķināšanas atskaitīs izdevumus:

- vai nu pēc nosacītās izdevumu normas (25% vai 50% apmērā no ieņēmumiem),
- vai faktiskos izdevumus (ja faktiskie izdevumi ir mazāki nekā būtu izdevumu norma, tad, protams, lietderīgi būs izmantot likumā paredzēto izdevumu normu).

Kļūstot par saimnieciskās darbības veicēju, autoratlīdzības saņēmējam jāņem vērā, ka viņš kļūst arī par pašnodarbinātu, un viņam ir pienākums aprēķināt un veikt valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas kā pašnodarbinātajam.

Linda PURIŅA,
LLKC Grāmatvedības un finanšu nodaļas vadītāja p. i., sertificēta nodokļu konsultante
e-pasts: linda.purina@llkc.lv
tālr. 63007561

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

Lauku Lapa
Nr. 2 (191) 2021. g. februāris
Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra INFORMATĪVAIS IZDEVUMS

DĀRZKOPĪBA

DARBU PLĀNOŠANA DĀRZKOPĪBĀ

Plānošana ir ļoti svarīga funkcija jebkurā nozarē, un dārzkopība nav izņēmums. Zinu, ka vienai daļai, dzirdot vārdu "plānošana", atmiņā nāk ne pārāk labās atmiņas no padomju laikiem. Citi teiks – mums taču tirgus ekonomika, kāda tur plānošana, jo visu nosaka tirgus. Neskatoties uz viedokļu dažādību, tomēr plānošanai ir virkne priekšrocību.

Sociālie tīkli un reklāma

Laiks ir kļuvis par vienu no dārgākajiem resursiem, kāds ir šodienas apritē. Daudzi piekritīs, ka "laiks skrien vēja spārniem". Gan jā, gan nē. Viens, kas ir atšķirīgs no tiem laikiem, kad nebija mobilo telefonu un interneta, mēs vairāk laika varējām veltīt savu ikdienas un darba gaitu veikšanai. Tagad, pateicoties sociālajiem tīkliem, mēs esam ļoti spēcīgi socializējušies. Lai savas pozīcijas parādītu darbā, atpūtā, mēs tam veltām laiku. Cilvēks būtībā ir sociāla būtne, un tagad mēs ļoti reāli izjūtam to, kā tas ir tagad, kad mums to atņem. Mēs veltām lielāku laiku saziņai – mutiskai, ar bildēm, video materiāliem, un darām to katru dienu. Tas viss ir kopā saaudzis ar reklāmas biznesu. Mūs uzmeklē attiecīgas tematikas reklāmas, mēs it kā nejauši izveidojam foto, video sižetus, kas atspoguļo noteiktas mūsu darbības, preces un pakalpojumus. Tam ir milzīgs spēks. Kāds teiks, kur te paliek dārzkopība. Tepat vien jau ir.

Cilvēki aktīvi seko darbībām sociālajos tīklos, un mēs katrs atsevišķi, sevi pozicionējot gan caur uzņēmumu, gan individuāli, nesam "ziņas" katru dienu. Tā mūs ierauga, atpazīst, mums seko līdzi, pieprasa preci vai pakalpojumu. Tā mūsu audzētie gurķi, tomāti, āboli kļūst par daļu no mūsu komunikācijas darba. Jā, jā, tieši tā darba, jo tas prasa laiku. Tehniskās iespējas, ko šodien piedāvā *Facebook, Instagram, Twitter*, ir milzīgas. Līdz ar to, no vienas puses, mums sociālie tīkli laiku atņem, no otras puses, dod iespēju dzīvot mūsu pakalpojumiem, mūsu saražotajai precei atrast ceļu pie sava pircēja. Mēs, neizejot no savas ražošanas zonas, varam, pat veicot ikdienas darbus, potenciālajiem pircējiem sniegt ieskatu gan par ražošanas procesu, gan loģistiku, gan dārzeņu vai augļu pasniegšanas veidu. Tas rada cilvēkiem papildu uzticēšanos, jo mēs esam pieraduši ticēt tam, ko redzam. Būtībā brīdis, kad mēs raujam ābolus no ābeles, ir cieši saaudzis ar to brīdi, kad tas glītā kastītē dodas pie sava pircēja. Tādēļ darbošanās sociālajos tīklos patlaban ir daļa no saimniekošanas dārzkopībā. Tie dārzkopības preču ražotāji, kas to sapratuši, veiksmīgi to izmanto un virzās un priekšu. Tā ir pašu saimnieku atpazīstamība, kas parastajās loģistikas ķēdēs paliek tā kā aiz kadra. Var teikt, ka šodien ražošana uz vietas saimniecībā ir cieši saaugusi ar loģistiku un informāciju sociālajos tīklos.

Laika vadība

Iepriekšējais aspekts jau mazliet ieskicēja domas par to, kā mēs varam laiku patērēt nelietderīgi, un tajā pašā laikā lietderīgi, palīdzot saviem ķirbjiem uzsākt ceļu pie patērētājiem. Lai iegūtu sajūtu, ka mēs tomēr spējam vadīt laiku, ko mēs pavadām savās ikdienas dārzkopja gaitās, bez visu procesu plānošanas neiztikt. Bieži ir dzirdēts teiciens par to, ka viss notiek kā "vāveres ritenī". Lai mums būtu iespēja no tā izkāpt, vai, vēl labāk, tajā nenonākt, mums jāiemācās saplānot viss gads. Kāpēc laiks tiek ieekonomēts plānojot? Tāpēc, ka mēs savlaicīgāk visu varam izdarīt, mēs principā neko nepalaižam garām, un, galvenais, mēs iegūstam kontroli pār visiem procesiem. Tas gala rezultātā sniedz to sajūtu un realitāti, ka mēs laika ritējumu tomēr spējam turēt savās rokās.

Runājot par laika vektoru, der ielāgot daudzas svarīgas lietas. Lai mēs vienā laika vienībā, nav tik svarīgi tieši, kāda tā ir, diena vai stunda, jāņem vērā sekojošais. Kādi jūsu dārzkopības uzņēmumā ir cilvēki, kādi viņi ir pēc sava darba ritma – cīruļi vai pūces. Cilvēks, protams, var pie daudz kā pierast, bet savu izcilāko potenciālu viņš parādīs tikai savā "īstajā" aktivitātes periodā. Tikai vienas šādas nianses ievērošana var atrisināt produktivitāti daudzos procesos. Cīruļiem – rīta cēliena darbi, vakarā – pūcēm. Visi apmierināti, un darbi notiek raiti. Kāds teiks, kas tad tas būs par sajukumu, katrs strādās, kad gribēs. Bet padomājiet, ka tad, kad cilvēks ir savā spēju maksimumā, viņš spēj vairāk izdarīt (arī nopelnīt), viņam darbs padodas, viņš ir drošāks, mazākas ir iespējas kaut kam noiet greizi, un rezultātā visi ir apmierināti. Tas var būt arī ģimenes locekļu lokā, tas var būt attiecībās starp saimnieku un strādniekiem. Nākamais, kas laiku palīdzēs ietaupīt, ir ļaut būt cilvēkiem par daļu no procesa. Jo cilvēks darbos ir radošāks, domā līdzi tam, ko dara, jo no viņa nāks radošas idejas, kas atkal dos iespēju ietaupīt laiku.

▶ 15. lpp.

Laiks plānot dārzkopja gadu, kur lielisks palīgs ir gan dators, gan labas grāmatas

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

Foto: Māris Narvils

Ziema – laiks, kad dārzkopim ir iespēja padomāt un plānot

◀ 14. lpp.

Cilvēcīgas attiecības un uzticēšanās ilgtermiņā ļauj arvien efektīvāk veikt dārzkopības ražošanas procesus. Ļaut strādniekiem pilnvērtīgi atpūsties, tas atkal varbūt individuāli, dod iespēju cilvēkiem labi atjaunot savas darba spējas, un atkal darbi veiksies labāk. Lai gūtu panākumus šajā cilvēku saskarsmes laukā, ir vērts izglītoties gan semināros, gan lasot labas grāmatas. Izlietojot pareizi laiku vienā vietā, jūs iegūsiet iespēju to ietaupīt citā. Jaunas informācijas iegūšana atkal var uzlabot noteiktus tehnoloģiskos procesus, padarot tos ātrākus un efektīvākus. Tātad, cik labi to var attiecināt uz cilvēkiem, tikpat labi uz ražošanas tehnoloģiju un resursiem. Tādēļ ikdienas mijiedarbība ar cilvēkiem, kas strādā pie jums, ir ļoti svarīga. Jo vairāk acu pāru redz procesus uz lauka, siltumnīcā, noliktavā, jo lielākas iespējas saskatīt, ko vēl varētu izdarīt labāk kā līdz šim. Ja domāšanas gars būs attīstījies ikvienā ģimenes loceklī un strādniekā, jūs pat nepamanīsiet, kā jūs soli pa solim virzieties uz priekšu, kļūstat arvien efektīvāki un rezultātā ietaupiet laiku.

Piezīmes vai faktu, procesu, notikumu fiksēšana. Darbs nav pateicīgs un prasa noteiktu piespiešanos, bet rezultāts ir tā vērts. Piezīmes ciešā mijiedarbībā ar plānošanu sniedz ievērojamus rezultātus. Tādēļ viens no veidiem, kā mutvārdu labajām idejām izdzīvot, tās pierakstīt, pat ja konkrētajā brīdī tās šķiet pārāk kosmiskas. Idejas materializācijas sākums ir to pierakstīšana.

Resursi, to patēriņš un ekonomija

Esam tikuši tik tālu, ka saprotam, ka mēs neko uz šīs pasaules nespēsim ne saražot, ne pārdot, ja mēs nepatērēsim noteiktu daudzumu resursu. Par to, kā vajadzētu darboties ar cilvēku resursiem, mēs jau izrunājām iepriekš, tagad nedaudz par ražošanas resursiem. Plānojot gadu, mēs nevarēsim iztikt bez degvielas, taras, noteiktām detaļām tehnikai. Mums būs nepieciešami dažādi materiāli, piemēram, polietilēna plēve, agrotīkls, pretinsektu tīkli, dažādi darba rīki un palīgmateriāli – auklas, sienamie materiāli, marķieri, etiķetes un, protams, vēl daudz kas cits. Kā jebkuri resursi, tie visi prasa līdzekļus. Tieši plānošana palīdzēs ļoti labi saprast, kad un kurā brīdī mums šie resursi būs vajadzīgi. Tas nozīmē, ka mēs vienlaikus arī varam saplānot naudas kustību saimniecībā. Svarīgākais, kas jāsaprot, cik ilgi saimniecība var iztikt ar saviem resursiem un kad ir nepieciešama papildu nauda apgrozāmiem līdzekļiem. Savukārt pretējā puse ir saražotās produkcijas pārdošana, kas nozīmē ienākumus, kas palīdz sabalansēt naudas apgrozījumu. Viens no resursiem, kas prasa visvairāk naudas, ir degviela. Šajā gadījumā svarīga ir jebkuras mehanizētās operācijas analīze, kas var atklāt to, kā var samazināt, piemēram, braucienu skaitu. Vienkāršs piemērs: ja mums ir pietiekošs taras daudzums ābolu novākšanai, nav svarīgi – kastes vai konteineri, mēs varam samazināt braucienu skaitu uz dārzu, pilnvērtīgi izmantojot kā traktora jaudu, tā laiku, ko tas patērē braucot.

Kā to visu salikt kopā

Pirmais, kas tam ir nepieciešams, visām kultūrām izveidot veicamo darbu sarakstu. Tam labi noderēs piezīmes, kas ir veiktas iepriekšējos gados. Ja plānojam pirmo gadu, darbs būs darbietilpīgāks. Otrs, jau vēl grūtāks darbs, salikt šos darbus vertikālā plaknē tabulā rindās uz leju, bet laika grafiku nedēļu izteiksmē – pa kolonnām uz priekšu horizontālā plaknē. Rezultātā viss gads kā uz delnas. Gada plānu, protams, var reducēt uz katru konkrēto nedēļu. Tas radīs pārliecību, ka laiks strādās jūsu labā, sapratīsiet, kad un kādus resursus jums vajadzēs, un, galvenais, cik daudz naudas jātērē un cik un kurā brīdī sāksiet izdotos līdzekļus atpelnīt. Grūti izdarīt, bet sezonas laikā jūs to pratīsiet novērtēt. Lai veicas!

Māris NARVILS,
LLKC Augkopības nodaļas vecākais speciālists dārzkopībā
e-pasts: maris.narvils@llkc.lv
tālr. 29609943

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

Lauku Lapa
Nr. 2 (191) 2021. g. februāris
Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra INFORMATĪVAIS IZDEVUMS

ATBALSTS LAUKSAIMNIECĪBAI

ES UN VALSTS ATBALSTS 2021. GADĀ

Sniedzam informāciju, par 2021. gadā lauksaimniekiem un lauku attīstībai plānoto finansējuma sadali.

Valsts subsīdijas

Ikgadējais valsts atbalsts subsīdiju veidā 2021. gadā ir 8 720 490 eiro.

Valsts atbalsts lauksaimniecībai 2020. un 2021. gadā (eiro)

	2020. g., *eiro*	2021. g., *eiro*
Ikgadējais valsts atbalsts lauksaimniecībai (subsīdijas), t.sk.:	**8 720 490**	**8 720 490**
lopkopības attīstībai	6 069 657	6 014 766
augkopības attīstībai	880 937	901 328
starptautiskai un savstarpējai attīstībai	520 512	525 012
tirgus veicināšanai	384 782	384 782
pārtikas kvalitātes shēmām	482 274	482 274
lauksaimniecības nozares profesionālo izglītības programmu pilnveidošanai*		30 000
pārejošajiem maksājumiem	382 328	382 328

** - jauns atbalsta pasākums*

Papildu valsts atbalsta finansējums lauksaimniecībā 2020. un 2021. gadā

	2020	2021
Valsts atbalstam vaislas l/s dzīvnieku ierakstīšanai ciltsgrāmatā, kā arī to ģenētiskās kvalitātes noteikšanai un produktivitātes datu izvērtēšanai, t.sk.:	**16 000 000**	**9 000 000**
Cūkkopība	6 984 071	4 958 407
Piensaimniecība	6 644 410	2 847 427
Gaļas liellopi – zīdītājgovis	1 982 006	886 770
Aitkopība	285 102	225 150
Kazkopība	46 864	36 888
Zirgkopība	57 548	45 358
Kredītprocentu daļējai dzēšanai	**10 074 071***	**
L/s izmantojamiem zinātnes pētījumiem un l/s zinātnisko institūciju materiāli tehniskās bāzes pilnveidošanai	**3 000 000**	**3 000 000**
Mazo l/s ražotāju ienākumu valsts atbalstam	**4 000 000**	**3 000 000**
Kopā	**33 074 071**	**15 000 000**

** t.sk. papildu 5 milj. eiro no Covid-19 krīzes pārvarēšanas finansējuma no LNG*
*** 2021. g. plānotais LNG finansējums*

Subsīdiju saņemšanas nosacījumos būtisku izmaiņu nav. Izmaiņas skar tikai atbalstu par lineāro vērtēšanu piensaimniecībās, kur noteikts, ka valsts segs pakalpojuma izmaksas piena šķirņu govīm ar noteiktu šķirni un piena šķirņu krustojuma govīm, ja to vienas šķirnes asinība būs 75% un vairāk.

Ciltsdarba maksājumiem par sieviešu kārtas ciltsgrāmatā uzņemtu dzīvnieku vai uzņemšanai atbilstošu dzīvnieku ir samazināti izcenojumi, jo kopējais finansējums 2021. gadā ir par 7 milj. eiro mazāks nekā 2020. g.

ES atbalsts – tiešie maksājumi

No 2021. gada sākas jaunais KLP periods, kam noteikts 2 gadu ilgs pārejas periods.

Pārejas periodā tiks saglabāti 2015.–2020. g. īstenotie tiešo maksājumu veidi, t.i.:

- vienotais platības maksājums (VPM);
- zaļināšanas maksājums;
- maksājums gados jaunajiem lauksaimniekiem;
- mazo lauksaimnieku atbalsta shēmas maksājums;
- BSA (brīvprātīgi saistītais atbalsts) par slaucamām govīm, liellopiem, kazām, aitām, cietes kartupeļiem, sertificētas sēklas kartupeļiem, sertificētām stiebrzāļu un lopbarības augu sēklām, sertificētām labības sēklām, miežiem, vasaras rapsi un vasaras ripsi, dārzeņiem, augļiem un ogām, proteīnaugiem.

Provizoriskā VPM likme šim gadam ir 92 eiro/ha un zaļināšanas provizoriskā likme 54 eiro/ha. Jāatceras, ka faktiskā likme būs atkarīga no valstī kopumā pieteiktajiem atbalsttiesīgajiem hektāriem.

Ja ar EK tiks saskaņots jauns BSA pasākums, tad no 2021. gada BSA varēs saņemt arī par rudzu līnijšķirnēm, galvenokārt par 'Kaupo' šķirnes rudziem, kas nepieciešams, lai saglabātu rudzu maizes cepšanas tradīcijas un nodrošinātu augstu maizes kvalitāti un garšas īpašības.

BSA par aitu mātēm paredzēts papildināt ar nosacījumu, kas paredzēs atbalsta piešķiršanu par aitu māti, kas pieder jebkurai Latvijā reģistrētai šķirnei vai iegūta to krustojumos un ja iegūta, krustojot ar zināmas izcelsmes vaislas teķi vismaz 3 priekšteču paaudzēs. Tātad maksājumu varēs saņemt ne tikai par gaļas šķirnes aitu mātēm vai to krustojumiem, bet gan **par jebkuru Latvijā reģistrētu aitu mātes šķirni, tajā skaitā piena aitām,** vai to krustojumu, kas krustota ar zināmas izcelsmes vaislas teķi vismaz 3 priekšteču paaudzēs. Lai šīs izmaiņas tiktu ieviestas, nepieciešams vēl EK apstiprinājums.

▶ 17. lpp.

BSA finansējuma piešķīrums lauksaimniecībā 2021. un 2022. pārejas gadā, milj. eiro

	BSA veidi	2021		2022	
		€	€/vien.*	€	€/vien.*
	KOPĀ	47 108 197		47 871 070	
1.	Par slaucamām govīm	23 044 404	237	23 426 344	241
2.	Par liellopiem	7 213 903	118	7 328 820	120
3.	Par kazu mātēm	81 261	30	82 555	30
4.	Par aitu mātēm	714 455	33	725 836	34
5.	Par cietes kartupeļiem	213 664	306	213 664	306
6.	Par sertificētām stiebrzāļu un lopbarības augu sēklām	488 942	125	497 046	127
7.	Par sertificētas sēklas kartupeļiem	198 200	546	201 485	555
8.	Par sertificētu labības sēklu	1 132 802	112	1 151 577	114
9.	Par augļiem	1 796 690	228	1 826 468	232
10.	Par dārzeņiem	1 981 623	566	2 013 190	575
11.	Par vasaras rapsi	724 536	38	736 078	39
12.	Par miežiem	3 049 124	38	3 097 697	38
13.	Par proteīnaugiem	6 281 093	80	6 382 809	82
14.	Par rudzu līnijšķirnēm (t.sk. 'Kaupo')	187 500	75	187 500	75

* Faktiskās jeb izmaksājamās atbalsta likmes var atšķirties no provizoriskajām, jo apstiprinātās vienības, kuras izmantos likmes aprēķināšanā, atšķiras no references vienībām.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

◀ 16. lpp.

ES atbalsts – investīcijas un agrovide

2021. gadā turpinās pārejas periods, un tiks pagarināta Lauku attīstības programmas 2014.–2020. gadam īstenošana. Turpināsies visi programmas pasākumi, palielinot tiem pieejamo finansējumu. Pasākumus varēs īstenot līdz 2025. g.

Kopumā pārejas periodā Latvijai ir piešķirts 384 milj. eiro un papildus 84 milj. eiro Eiropas Atveseļošanās fonda finansējums, ko plānots novirzīt bioloģiskās lauksaimniecības atbalstam un investīcijām vides un klimata mērķu īstenošanai. Šobrīd programmas grozījumi ir izstrādes procesā un tie vēl ir jāsaskaņo ar EK, līdz ar to nākamās investīciju projektu kārtas varētu tikt atvērtas gada otrajā pusē.

Eiropas Atveseļošanās fonda finansējums 86 milj. eiro ieplānots:

- bioloģiskajai lauksaimniecībai 32 milj. eiro;
- investīcijām 27,8 milj. eiro;
- mazo saimniecību attīstībai 15 milj. eiro;
- nelauksaimnieciskām aktivitātēm (kūtsmēslu pārstrādei) 5 milj. eiro;
- tehniskai palīdzībai 4,2 milj. eiro.

Ņemot vērā, ka divus gadus lauksaimniekiem nav bijusi iespēja uzņemties jaunas un paplašināt esošās saistības **agrovides pasākumos, tai skaitā bioloģiskajā lauksaimniecībā, tad pārejas periodā visiem bez ierobežojumiem tiks dota iespēja uzņemties jaunas saistības, lai nodrošinātu vides un klimata mērķu izpildi**. Līdz ar to tie saimnieki, kas pēdējos gados sākuši saimniekot, bet nav varējuši pieteikties uz atbalstu, to varēs izdarīt. Vienīgi pasākumā "Rugāju lauks ziemas periodā" tiek saglabāta iespēja esošajiem atbalsta saņēmējiem pagarināt saistību periodu pārejas periodā un palielināt saistību platību 20% apmērā. Vēršam uzmanību, ka atbalstam "Bioloģiskā lauksaimniecība" plānots noteikt papildus vērtēšanu situācijā, ja prognozētā pretendentu aktivitāte, piesakoties uz atbalstu, pārsniegs pieejamā finansējuma apjomu. Šādā situācijā ne visa pieteiktā platība var tikt apstiprināta uzņemšanai saistībām. Lai noteiktu, kuras platības tiks noraidītas un kādā apjomā, plānots ieviest prioritātes saistību uzņemšanai atbalstam "Bioloģiskā lauksaimniecība", kur, piemēram, pirmkārt saistības uzņemtu **īpaši jutīgā teritorijā**, pēc tam pārējā Latvijas teritorijā atkarībā no audzētā

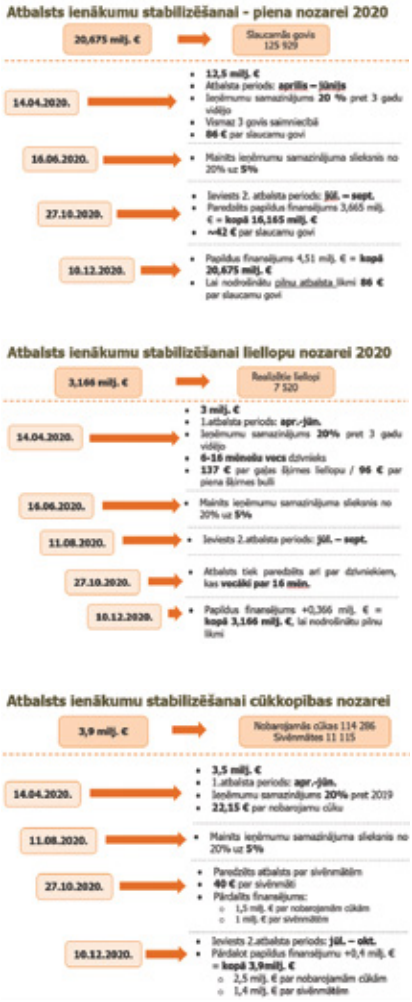

kultūraugu veida. Šie nosacījumi vēl ir izstrādes procesā un jāapstiprina valdībā.

Savukārt attiecībā uz **investīciju pasākumiem**, lai nodrošinātu jaunās KLP izvirzīto mērķu īstenošanu, jau pārejas periodā tiek paredzēts veikt vairākas izmaiņas.

1. **Samazināts attiecināmo izmaksu maksimālais apmērs vienam atbalsta saņēmējam** investīciju projektiem, lai nodrošinātu atbalsta iespējas plašākam atbalsta saņēmēju lokam. Pārejas periodā un nākamajā plānošanas periodā maksimālais attiecināmo izmaksu apmērs ir paredzēts 1 milj. eiro. Virs 1 milj. eiro attiecināmās izmaksas varēs piemērot tikai būvniecības projektiem par summu, kas ir atbilstoša samaksāto darbaspēka nodokļu un darba algu apjomam vidēji pēdējos 2 gados, bet nepārsniedz 2 milj. eiro.

2. **Izmaiņas esošajā saimniecību sadalījumā**, lai nodrošinātu mērķtiecīga atbalsta pieejamību. Tiek paredzēts noteikt 5 grupas investīciju atbalstam – saimniecības ar apgrozījumu no 4000 līdz 70 000 eiro, saimniecības ar apgrozījumu no 70 000–350 000 eiro, un saimniecības ar apgrozījumu virs 350 000 eiro, kā arī noteikta atsevišķa finanšu aploksne putnkopības un cūkkopības nozares atbalstam un kooperatīvu atbalstam.

3. **Mērķtiecīgs atbalsts saimniecību grupām vides un klimata investīcijām**. Pēc sarunām ar nevalstiskām organizācijām tapis kompromisa variants par vides investīcijām dažāda lieluma saimniecībām. Tātad mazajām saimniecībām 10% no projektā plānotajiem ieguldījumiem jābūt saistītiem ar vides un klimata prasībām, vidējo saimniecību grupā – 30%, lielo saimniecību grupā – 50% apmērā (sākotnējais kompromiss 70% pēc atsevišķu lauksaimnieku organizāciju prasības tika noraidīts). Obligātais slieksnis tiktu skatīts saimniecības līmenī. Ja netiek veiktas vides investīcijas noteiktā apmērā, tad nav iespējams iegūt maksimālo atbalsta apjomu. Iegādes var veikt vairāku projektu ietvaros.

Covid-19 ārkārtas situācijas atbalsts

Pērn pavasarī, sākoties ārkārtas situācijai valstī *Covid-19* dēļ, valsts lēma par tā saukto *Covid-19* atbalstu lauksaimniecībai. Kā atbalsts izmaksāts un vai šogad to turpinās?

Atbalsta pamats: 2020. gada pavasarī *Covid-19* negatīvās ietekmes mazināšanai ar MK 2020. gada 17. aprīļa rīkojumu Nr. 200 "Par finanšu līdzekļu piešķiršanu no valsts budžeta programmas "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem"" no valsts budžeta lauksaimniecības nozarei ir piešķirts finansējums 45 500 000 eiro. Šī summa tika sadalīta sekojoši:

- atbalsts ražotājiem un citiem uzņēmumiem lauksaimniecības un pārtikas nozarē saistībā ar *Covid-19* izplatības ietekmi uz tautsaimniecību – 35 500 000 eiro;
- lauku saimniecību riska pārvaldībai – 5 000 000 eiro;
- uzņēmumu likviditātes un naudas plūsmas saglabāšanai, daļēji dzēšot kredītprocentus – 5 000 000 eiro.

Līdz 2020. gada 31. decembrim bija izmaksāti 29,74 milj. eiro jeb 84% no kopējā pieejamā budžeta. Tomēr jāņem vērā, ka kopējais nepieciešamais atbalsta apmērs pavasarī tika noteikts, rēķinoties ar daudz smagāku *Covid-19* ietekmi lauksaimniecībā un pārtikas ražošanā, un faktiskā atbalsta nepieciešamība tomēr bija mazāka.

▶ 18. lpp.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

Lauku Lapa
Nr. 2 (191) 2021. g. februāris
Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra INFORMATĪVAIS IZDEVUMS

17. lpp.

2020. gadā lauku saimniecību riska pārvaldībā ir **izmaksāti** visi piešķirtie 5 milj. eiro, bet kredītprocentu daļējai dzēšanai no piešķirtā finansējuma atbalstā izmaksāti 3,5 milj. eiro, un 1,5 milj. eiro palika neiztērēti.

Šogad ZM gatavo informatīvo ziņojumu, lai pieprasītu no budžeta programmas "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem" (LNG) papildu valsts atbalsta finansējumu Covid-19 ietekmes mazināšanai un ekonomikas atveseļošanai lauksaimniecības nozarē. Provizoriskais finansējums, par ko ZM rosina diskutēt valdībā, ir vairāk nekā 40 milj. eiro.

Ņemot vērā *Covid-19* pandēmijas ietekmi uz lauksaimniecības sektoru, sagatavoti vairāki priekšlikumi krīzes seku mazināšanai un kapacitātes stiprināšanai lauksaimniecībā.

1. Sniegt tiešu finansiālu atbalstu **cūkkopības nozares ražotājiem**, veicinot saimniecību dzīvotspējas stiprināšanu un mazinot *Covid-19* un Āfrikas cūku mēra izplatības ietekmes radītās finanšu grūtības saimniecībām un nodrošinot cūkkopības nozares saglabāšanu.

2. Sniegt finansējumu pasākumā "**Kredītprocentu daļēja dzēšana**".

3. Sniegt finansējumu lauksaimniecības, zivsaimniecības un lauku attīstības **garantiju programmas īstenošanai** ar AS "Attīstības finanšu institūcija *Altum*" starpniecību, nodrošinot investīciju aizdevumu, apgrozāmo līdzekļu aizdevumu, finanšu līzinga un faktoringa, konkursu un avansa maksājumu garantijas, nodrošinot nozares uzņēmumu finanšu līdzekļu aizņemšanās iespējas komercbankās.

4. Sniegt finansējumu atbalstam **sadarbības formu attīstībai un konkurētspējas stiprināšanai**, lai stiprinātu dažādas sadarbības formas – mazās un vidējās kooperatīvās sabiedrības un īsās piegādes ķēdes, digitālās platformas pieejamību.

5. Sniegt finansējumu **mājputnu nozares ražotājiem**, kurus negatīvi ietekmējusi *Covid-19* izplatība.

Atbalsta pasākumi pirms to piemērošanas būs jāsaskaņo ar EK. Līdzekļus cūkkopībai un putnkopībai paredzēts piesaistīt no valsts budžeta programmas "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem" (LNG). LL

ZM informācija

SVARĪGĀKIE DATUMI, KURUS LAUKU UZŅĒMĒJS NEDRĪKST AIZMIRST 2021. GADA MARTĀ

Termiņš, kura laikā var iesniegt pieteikumu, iesniegumu vai atskaiti.

Iesniegumu un atskaišu apkopošanas datums vai iesniegšanas beigu datums.

Platību maksājumi	Termiņš	Februāris 1	5	10	15	17	20	21	22	23	25	28	Marts 1	5	10	15	17	20	21	22	23	25	31	Aprīlis 1	5	10	15	19	20	21	22	23	25	26	30
	Var aizpildīt Vienotā platībmaksājuma provizorisko iesniegumu																																		
	Pieteikums lauku bloku precizēšanai																																		
Pievienotās vērtības nodoklis (PVN)	PVN mēneša (ceturkšņa) deklarācija un maksāšanas termiņš																																		
	Nodokļa samaksas termiņš																																		
	Gada deklarācija (ja saskaņā ar PVN likuma prasībām gada deklarācija ir jāiesniedz)																																		
Mikrouzņēmumu nodoklis	Mikrouzņēmumu nodokļa deklarācija																																		
	Nodokļa samaksas termiņš																																		
Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas	Atskaites iesniegšanas termiņš un nodokļa maksāšanas termiņš - PAŠNODARBINĀTAJIEM																																		
	Nodokļa samaksas termiņš - PAŠNODARBINĀTAJIEM																																		
	Darba devēja ikmēneša ziņojums																																		
	Nodokļa samaksas termiņš - darba devējiem																																		
Dabas resursu nodoklis	Dabas resursu nodokļa pārskats																																		
	Nodokļa samaksas termiņš																																		
Darījumu kvītis	Atskaite par darījumu kvīšu izlietojumu																																		
Skaidras naudas deklarēšana	Deklarācija par mēneša laikā skaidrā naudā veiktajiem darījumiem																																		
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis	Nodokļa samaksas termiņš																																		
	Deklarācija par ienākumu no kapitāla (par ceturksni) - ja ienākums no kapitāla pieauguma iepriekšējā ceturksnī pārsniedzis 1000 eiro																																		
	Gada ienākumu deklarācija par 2020. gadu																																		
Uzņēmumu ienākuma nodoklis	Uzņēmumu ienākuma nodokļa deklarācija																																		
	Nodokļa samaksas termiņš																																		
Gada pārskats	Gada pārskats par 2020. gadu (ja pārskata gads sakrīt ar kalendāro gadu)																																		

Grāmatvedība un nodokļi

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

AUGKOPĪBA

PĀKŠAUGU AUDZĒŠANAS IZAICINĀJUMI

Pākšaugu iekļaušanai saimniecības sējumu struktūrā ir vairāki pozitīvi aspekti: tie nodrošina kultūraugu dažādošanu saimniecībā, to audzēšana sniedz iespēju samazināt slāpekļa mēslojumu pēcaugam, veicina organisko vielu satura pieaugumu augsnē, uzlabo augsnes īpašības, ir labi nektāraugi.

Foto: Vita Cielava

Lauka pupu, zirņu un sojas sēklas z/s "Čakstes"

Pētījumos Rietumeiropā konstatēts, ka lauka pupas piesaista slāpekli 62,4 kg, zirņi – 40,2 kg bet soja – 50,2 kg uz vienu tonnu ražas. Zaļināšanas nosacījums – nelietot augu aizsardzības līdzekļus pākšaugu sējumos – ir nedaudz mazinājis lauksaimnieku interesi iekļaut pākšaugus sējumu struktūrā.

Divu gadu garumā Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs sadarbībā ar z/s "Čakstes" īstenoja demonstrējumu programmas *Horizon 2020* finansētā projektā "Ilgtspējīgas, tauriņziežus ietverošas lauksaimniecības sistēmas, lopbarības un pārtikas ķēdes nodrošināšana Eiropas Savienībā/*LegValue*".

Saldus novada Nīgrandes pagasta z/s "Čakstes" ir vidēji liela saimniecība, kas apsaimnieko 90 ha lauksaimniecībā izmantojamo zemi. Saimniecība audzē ziemas kviešus, vasaras miežus, auzas un tauriņziežus – lauka pupas, zirņus un soju.

2019. un 2020. gadā saimniecībā tika ierīkots tauriņziežu demonstrējums ar mērķi praktiski nodemonstrēt dažādu pākšaugu audzēšanas tehnoloģijas, novērtēt dažādu proteīnaugu, t. sk. sojas audzēšanas iespējas Dienvidkurzemē.

Saimniecībā iesēti trīs veidu tauriņzieži – zirņi, lauka pupas un soja. Priekšaugs 2019. gadā zirņiem – auzas, lauka pupām un sojai – zālājs, bet 2020. gadā – ziemas kvieši.

Sējums ierīkots ar tradicionālu augsnes apstrādi. Katrs pākšaugs iesēts vismaz 0,6 ha platībā. Pirms sējas laukiem veikta augsnes agroķīmiskā izpēte.

Pēc augšņu agroķīmiskās izpētes rezultātiem var secināt, ka augsnes pH ir piemērots pākšaugu audzēšanai. Pākšaugi labi padodas vāji skābās un neitrālās augsnēs, kur augsnes pH 6,8–7,2. Pirmā gada sējuma laukos ir vidējs līdz augsts fosfora nodrošinājums (108–251 mg/kg) un vidējs kālija (82–151 mg/kg) nodrošinājums, bet otrā gada sējumā augsnes pH 6,9, augsts fosfora (227 mg/kg) un vidējs kālija (87 mg/kg) nodrošinājums.

Pirmajā gadā lauka pupas 'Fuego' tika iesētas 14. aprīlī, izsējas norma 280 kg/ha, bet zirņi 'Lāsma' iesēti 16. aprīlī, izsējas norma 300 kg/ha. Pirms lauka pupu un zirņu sadīgšanas 25. aprīlī lauks mēslots ar vircu 5 t/ha. Soja 'Laulema' iesēta 29. aprīlī, izsējas norma 200 kg/ha. Pirms sējas sojas sēklas apstrādātas ar nitragīnu, lai pa-

Pākšaugu demonstrējums z/s "Čakstes"

ātrinātu simbiozes procesu un turpmāko slāpekļa piesaistīšanu.

Laika apstākļi 2019. gadā bija labvēlīgi augu augšanai, lauka pupu, zirņu un sojas augu attīstība bija ļoti laba. Maija beigās silto laika apstākļu dēļ zirņu un lauka pupu laukos tika novērots liels zirņu svītrainā smecernieka skaits, kā rezultātā pupu un zirņu lapu malām tika izgrauzti pusapaļi robi. Lai gan lauka pupām pilnziedā (AS 65) līdz ziedēšanas beigām (AS 69) tika konstatēts arī pupu sēklgrauzis un pupu koncentriskā plankumainība, tomēr augu aizsardzības līdzekļi netika lietoti. Vislielākais nezāļu skaits bija lauka pupu un sojas sējumos, jo netika lietoti herbicīdi. Sējumā dominēja viengadīgie divdīgļlapji.

Zirņi nokulti 14.08., iegūta raža 2 t/ha, lauka pupas – 03.09., iegūta raža 0,85 t/ha, bet soja nokulta 06.09. un iegūta raža 0,86 t/ha. Pēc ražas novākšanas visiem pākšaugiem noteikts proteīna saturs: augstākais – 43,6% – iegūts sojai, tad lauka pupām – 32,3% un zirņiem – 22,57%.

Demonstrējumu 2019. gada jūnija sākumā varēja novērtēt lauka dienā, kurā zemnieku saimniecība "Čakstes" apmeklētājus iepazīstināja ar sojas, zirņu un lauka pupu sējuma ierīkošanas pasākumiem un atziņām, uzsākot pākšaugu audzēšanu. AREI vadošā pētniece Sanita Zute akcentēja optimāla mitruma un temperatūras nozīmi pākšaugu produktivitātes nodrošināšanai, kā arī nodrošinājumu ar barības vielām – K, Mn, B, S, Mo u. c.

▶ 20. lpp.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

Gumiņbaktērijas lauka pupām

Soja 'Amaroc' z/s "Čakstes"

Zirņi 'Lāsma' z/s "Čakstes"

◀ 19. lpp.

Saldus novada Zaņas pagasta z/s "Rubuļi" īpašnieks Sergejs Virts dalījās pieredzē par sojas pupu audzēšanu, vērsa uzmanību uz ražas kulšanas īpatnībām – auga pākšu veidošanās augstumu.

Atziņas

- Lietotais mēslojums 2020. gadā visos tauriņziežu laukos pirms sējas nodrošināja augstākas ražas, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, jo papildus augiem tika nodrošināts fosfors un kālijs, bet ar gumiņbaktēriju palīdzību augiem tika piesaistīts slāpeklis.
- Nezāļu ierobežošanai sējumos jāizmanto augu ecēšana, ja netiek pielietoti augu aizsardzības līdzekļi.
- Saimniecība, novērtējot iegūto pieredzi un sojas piemērotību reģiona klimatiskajiem apstākļiem, arī turpmāk plāno audzēt zirņus un soju.
- Tā kā saimniecība neplāno lietot augu aizsardzības līdzekļus, lai saimniekotu videi draudzīgi un nodrošinātu zaļināšanas prasības, tad lauka pupas netiks audzētas, jo pārliecinājās, ka bez augu aizsardzības līdzekļu lietošanas nevar iegūt kvalitatīvas un augstas ražas.

Savukārt augusta beigās z/s "Čakstes" apmeklēja LLKC Kuldīgas konsultāciju biroja organizētā pieredzes apmaiņas brauciena dalībnieki, kuri vēlējās apgūt tauriņziežu agrotehniskos un ekonomiskos ieguvumus. Interesenti tika iepazīstināti ar projektu un arī novērtēti sējumi.

Otrajā gadā lauka pupas 'Boxer' iesētas 6. aprīlī, izsējas norma 300 kg/ha, zirņi 'Lāsma' iesēti 8. aprīlī, izsējas norma 300 kg/ha, un soja iesēta 5. maijā divas šķirnes 'Amaroc' un 'Ērika', izsējas norma 135 kg/ha, sēklas apstrādātas ar nitragīnu. Pirms pākšaugu sējas tika dots pamatmēslojums NPK 15-15-15 – 250 kg/ha.

2020. gada pavasaris bija vēss un sauss, maijā bija maz nokrišņu, bet turpmākie laikapstākļi bija optimāli lauka pupu, zirņu un sojas augu attīstībai. Apsekojot zirņu sējumu (zirņiem divas lapas AS 12 līdz zaļgatavībai AS 79), konstatēts zirņu svītrainais smecerenieks, un pirms zaļgatavības parādījās arī slimības – iedegas.

Lauka pupu sējums apsekots no AS 12 līdz pākšu pilnīgai attīstībai AS 71, un konstēts tauriņziežu smecernieks, ziedpumpuru veidošanās sākumā konstatēts pupu sēklgrauzis un slimības – pupu koncentriskā plankumainība un brūnplankumainība.

Vislielākais nezāļu skaits bija sojas sējumos, jo netika lietoti herbicīdi. Dominējošās nezāles šajā sējumā bija viengadīgie divdīgļlapji, baltā balanda, ganu plikstiņš, sārtā panātre, mīkstpiene.

Raža zirņiem nokulta 15.08., iegūstot 3.1 t/ha, bet lauka pupas nokultas 21.08., iegūta raža 3,4 t/ha. Savukārt, salīdzinot sojas šķirnes, nedaudz augstāka raža – 1,86 t/ha – iegūta šķirnei 'Amaroc', nokulta 20.10., bet šķirnei 'Ērika' iegūta raža 1,7 t/ha, nokulta 06.10. Šajā gadā pākšaugiem iegūta augstāka raža, bet nedaudz zemāks proteīna saturs kā iepriekšējā gadā, sojai – 42,4%, lauka pupām – 30,2%, bet zirņiem – 21,8%.

Pākšaugu sējumos 2020. gadā arī netika lietoti augu aizsardzības līdzekļi. Silto laika apstākļu ietekmē lauka pupu laukos bija liels kaitēkļu daudzums, kas bojāja augus un pupas pākstīs, rezultātā tas ietekmēja gan ražu, gan tās kvalitāti. LL

Vita CIELAVA,
LLKC Saldus KB
konsultante augkopībā
e-pasts:
vita.cielava@llkc.lv
tālr. 26514221

Ilze SKUDRA,
LLKC Augkopības
nodaļas konsultante
augkopībā
e-pasts: ilze.skudra@llkc.lv
tālr. 63050577

Lauku Lapa
Izdots SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs" Apgādā
Adrese: Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pagasts, Ozolnieku novads, LV-3018
Tālrunis: 63050220
Apgāda vadītāja Iveta Tomsone
"Lauku Lapas" redaktore Dace Millere
Reģistrācijas Nr. 000740319
Iespiests "United Press Tipogrāfija".
"Lauku Lapu" var abonēt Latvijas Pastā, abonēšanas indekss 1163
Citējot un/vai pārpublicējot izdevuma "Lauku Lapa" rakstus, atsauce obligāta. Pārpublicēšanai jāsaņem Apgāda rakstiska atļauja.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

NACIONĀLAIS ATTĪSTĪBAS PLĀNS 2020
EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai
Lauku tīkls